

Alevi Dedesi AV. MUHARREM NACİ ORHAN'IN ALEVİ-SÜNNİ ÇATIŞMASI konusunda özel demeci

PAZARTESİ AYDINLIK'TA

Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

CUMARTESİ 19 TEMMUZ 1980

10 LİRA

Daha güncel daha güçlü Aydınlık

KAMPANYANIN SONUÇLARINI AÇIKLIYORUZ

«DAHA GÜNCEL, DAHA GÜÇLÜ AYDINLIK» KAMPANYASINDA 22 MİLYON LİRA TOPLADIK

2. SAYFADA

- Kasımpaşa'da lastik işçisini öldüren şahıs olaydan sonra MHP Beyoğlu İlçe Binasına girerken görüldü
- Köksaloğlu'nun öldürülmesinde kullanılan silahın, MHP Şişli İlçe Başkanının karıştığı bir olayda da kullanıldığı sanılıyor
- MHP'lilerin Mecidiyeköy merkezinde üslendiği yerin Fıçı Birahanesi, Ortaklar Caddesindeki yerin de Kurtay Birahanesi olduğu belirlendi

İki ilçe arasındaki koordinasyon sayesinde, katiller kolayca yer değiştirebiliyor

Cinayetler, MHP Şişli ve Beyoğlu ilçelerinde planlanıyor

Kasımpaşa'daki cinayetin faili de, Mecidiyeköy cinayet şebekesinin mensuplarından

Kasımpaşa lastik işçisi İbrahim Oktay'ın katili, 21-22 yaşlarında, 1.75 boylarında bal rengi gözleri olan ve açık kumral saçlarını yana doğru tarayan, dolgun yüzlü, kalın dudaklı biridir. Burnunun sağ kısmında gözlerine yakın kabuk bağlamış bir yara izi var. Cinayeti işlediği sırada üzerinde koyu renkli bir montkomer, yeşil renkli bir gömlek, blujin pantolon ve spor ayakkabı bulunuyordu. Omuzlarını yukarı hafifçe kaldırarak yürüyor. Cinayetin işlendiği sırada, yakın bir yerde de gözcülük yaptığı sanılan, şık giyimli, aynalı siyah gözlük takmış, esmer, gür siyah uzun bıyıklı ve lacivert takım elbiseli uzun boylu biri duruyordu.

İSTANBUL (ÖZEL)

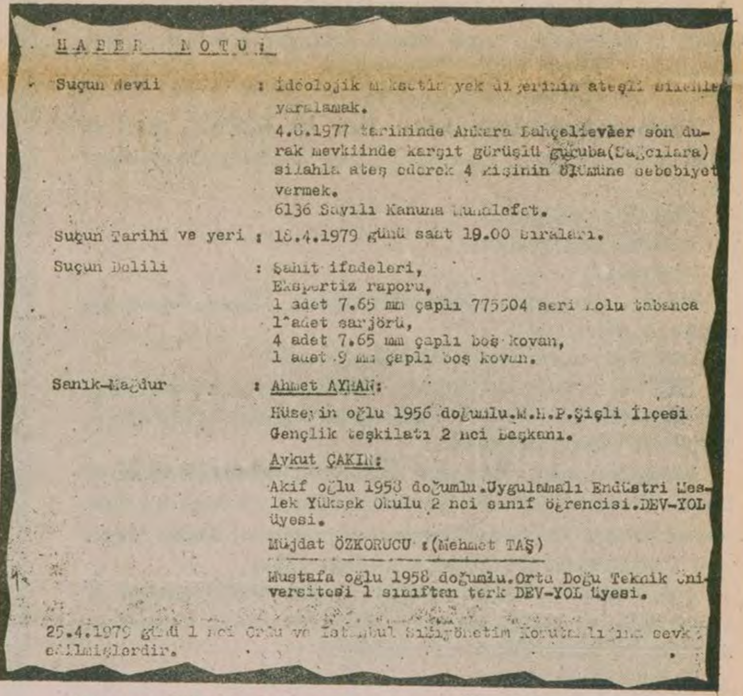
MHP Şişli ve Beyoğlu ilçe örgütlerinin bölgede son günlerde yoğunlaşan ve CHP Milletvekili Köksaloğlu'nun öldürülmesiyle doruğa varan cinayet olaylarını ortaklaşa örgütlediklerine ilişkin kanıtlar artıyor. İki gün önce Kasımpaşa'da öldürülen lastik işçisi İbrahim Oktay'ın görgü tanıklarınca tarif edilen katili, Mecidiyeköy cinayet şebekesine mensup ve ancak iki aydır Kasımpaşa yöresinde bulunuyor. Bu kişinin olaydan sonra Kasımpaşa'daki MHP Beyoğlu ilçesine girdiği tanıklar tarafından belirtiliyor. Katilin şu anda Mecidiyeköy'de saklandığı ileri sürülüyor. Öte yandan, Şişli'de Köksaloğlu'nu öldüren katilin de Kasımpaşa'da gizlendiği ve orada faaliyetlerine devam ettiği tahmin ediliyor.

SOĞUKKANLI KATİLLER

Kasımpaşa'da lastik işçisini öldüren şahsın, cinayetten sonra 30 metre kadar hafif adımlarla koştuğu, sonra yüz metre kadar ağır ağır yürüdüğü ve olay yerine yakın olan MHP binasına girdiği tanıklarca belirtiliyor. Katilin, cinayetten sonra bir müddet elinde silahla yürüdüğü, daha sonra tabancasını beline yerleştirdiği bildiriliyor. Kasımpaşa'da işlenen son cinayetlerin tümünün Nalıncı Yokuşu'nda meydana geldiği ve MHP Şişli ilçesine bağlı Mecidiyeköy ekibinden takviye alınarak gerçekleştirildiği kaydedililor.

Şişli'de Köksaloğlu'nu öldürdükten sonra Kasımpaşa'ya gitmek üzere olay yerinden uzaklaşan katilin, kullandığı silahı MHP Şişli örgütünden aldığı ve bu silahın daha önce çeşitli eylemlerde kullanıldığı ortaya çıkan ipuçları arasında. Kuştepe ve Gültepe yöresindeki çatışmalarda kullanılan ve halen kayıp

(Devamı sa.6, sü.6'da)

HABER NOTU:

Suçun Nevi : İdeolojik maksatla yek diğerinin ateşli silahla yaralamak.
4.6.1977 tarihinde Ankara Bahçelievler son durak mevkiinde karşıt görüşlü gurubu (Sağcılara) silahla ateş ederek 4 kişinin ölümüne sebebiyet vermek.
6136 Sayılı Kanuna muhalefet.

Suçun Tarihi ve yeri : 18.4.1979 günü saat 19.00 sıraları.

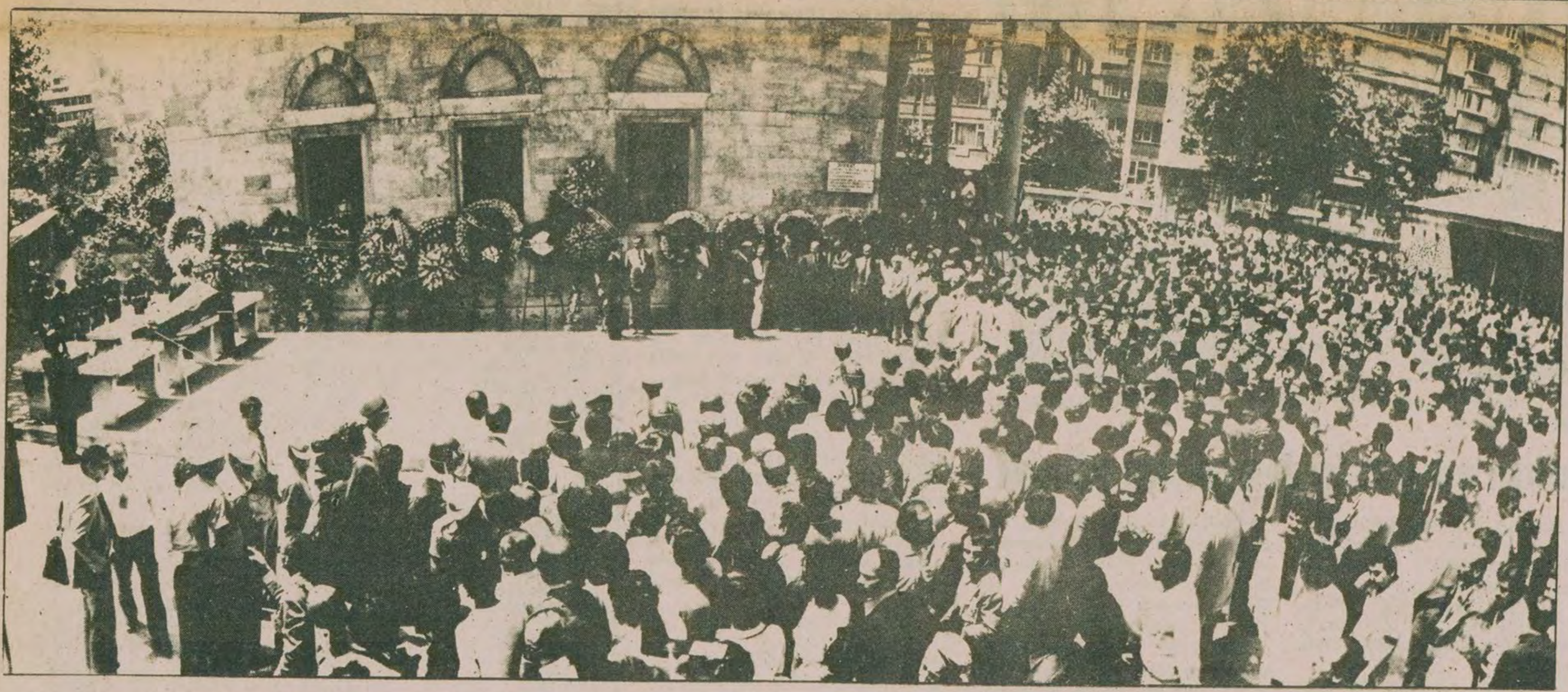
Suçun Delili : Şahit ifadeleri,
Ekspertiz raporu,
1 adet 7.65 mm çaplı 775504 seri nolu tabanca
1 adet şarjörü,
4 adet 7.65 mm çaplı boş kovan,
1 adet 9 mm çaplı boş kovan.

Sanık-Mağdur : Ahmet AYHAN:
Hüseyin oğlu 1956 doğumlu.M.H.P.Şişli İlçesi Gençlik teşkilatı 2 nci Başkanı.
Aykut ÇAKIR:
Akif oğlu 1958 doğumlu.Uygulamalı Endüstri Meslek Yüksek Okulu 2 nci sınıf öğrencisi.DEV-YOL üyesi.
Müjdat ÖZKORUCU :(Mehmet TAŞ)
Mustafa oğlu 1958 doğumlu.Orta Doğu Teknik Üniversitesi 1 sınıftan terk DEV-YOL üyesi.

25.4.1979 günü 1 nci Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığına sevk edilmişlerdir.

9mm.lik tabanca sırrı çözecek mi?

18 Nisan 1979 günü Gültepe Talatpaşa Caddesinde bir MHP'li ile iki Dev-Yolcu arasında bir çatışma meydana geldi. Çatışmada Dev-Yolcuların kullandığı 7.65 çapındaki tabanca olaya müdahale eden polis tarafından yakalandı. Yerde bulunan 9 mm.lik mermiye ait tabanca ise sır oldu. Bu tabanca olaya karışan MHP'liye aitti. O zaman MHP Şişli Gençlik Kolları 2. Başkanı olan bu kişi bugün MHP Şişli İlçe Başkanı Ahmet Ayhan'dır. Ve 9 mm.lik tabancasının CHP Milletvekili Köksaloğlu'nun öldürülmesinde kullanıldığı sanılmaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk terör kurbanı, CHP İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu, son yolculuğuna hazırlanıyor.. Abdurrahman Köksaloğlu'nun musalla taşındaki tabutu, (Bana sağcılar da cinayet işliyor dedirtemezsiniz" diyenleri, "Sağ devlete yardım kaygusuyla hareket ediyor" diyenleri artık uyaracak mı? Öğrenciler, işçiler, sonra öğretmenler, bilim adamları.. gazeteciler ve işte bir de milletvekili...

(Fotoğraf: Korhan ATAY)

Köksaloğlu toprağa verildi

- Cenaze törenine Karakaş, Ünaldı, Ecevit, Perinçek ve CHP'li parlamenterlerin hemen hepsi katıldılar.

İSTANBUL (ÖZEL)

İSTANBUL'da işyerinde uğradığı silahlı saldırı sonucu komandolar tarafından öldürülen CHP Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu'nun cenazesi dün Şişli Camisinde düzenlenen törenden sonra Zincirlikuyu Mezarlığında toprağa verildi.

Köksaloğlu'nun cenaze törenine Millet Meclisi Başkanı Cahit

BAŞYAZI

CHP İçindeki Saflaşmanın Yönü

Doğu Perinçek

CHP'de en sonunda anlamlı bir saflaşma belirginleşmeye başladı. Bu partideki ayrılıklar taraflardan biri belki de bilincinde olmasa bile, son tahlilde Sovyetler Birliği'ne karşı tutum temeline oturma yoluna girmiştir.

Altı gün süren CHP Ortak Grubu toplantısında görüş ayrılıklarının "cepheleşme" noktasında düğümlendiği görülmektedir.

İsmail Bilen'in kendi "saylav"ı olarak gördüğü üç-beş milletvekili, CHP'yi sahte TKP'nin "Eylem Birliği" ve "Ulusal Demokratik Cephe" taktikleri doğrultusuna sokma çabası içindedirler. Hâlâ arkada kalan dönemin bakış açısına sahip olan bir kısım solcu milletvekili bu "saylavlarla" birlikte hareket etmektedir. Moskovacı ve maceracı gruplarla aynı cephede yer almayı savunan Deniz Baykal da, bu tutumuyla aynı yörüngeye girmiş bulunuyor.

Ecevit ve Genel Merkez, sahte TKP'nin CHP'

(Devamı sa. 6 sü. 1'de)

İzlenim

CHP böyle giderse

Oral Çalışlar

MİKROFONDA bir CHP yöneticisinin sesi 'Lütfen susunuz, slogan atmayınız. Sayın İl Başkanı bağıranları susturunuz...'

Mikrofondan yapılan çeşitli anonslara rağmen slogan atılmaya devam edildi. Her biri bir

(Devamı sa.6, sü.6'da)

Abdurrahman Köksaloğlu'nun cenaze törenine katılan Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit ve AP Grup Başkanvekili Oğuz Aygün Şişli Cami avlusundaki tören sırasında görülüyorlar.

CHP Gülcügil hakkında gensoru önergesi verdi

ANKARA (ÖZEL)

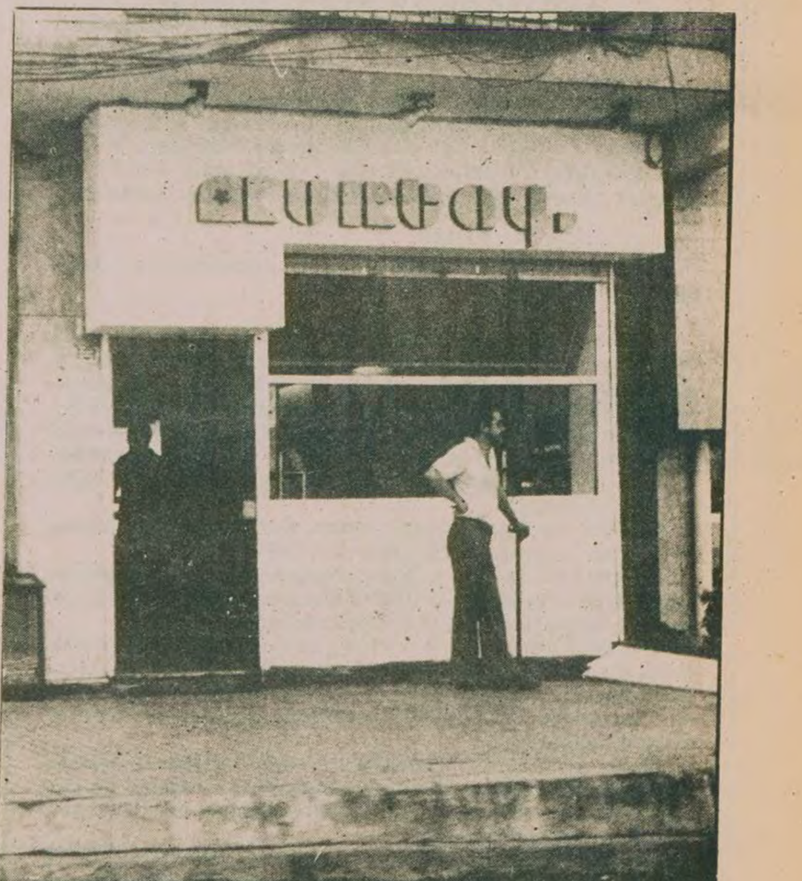
CHP İçişleri Bakanı Mustafa Gülcügil'le ilgili olarak bir gensoru önergesi verdi. Önerge CHP Meclis Grup Başkanvekili Coşkun Karagözoğlu tarafından Millet Meclisi Başkanlığına iletildi.

Karagözoğlu, dün saat 12.30'da bir basın toplantısı düzenleyerek, gensoru önergesinin gerekçelerini açıkladı.

BAZI AP'LİLER DE GÜLCÜGİL'E KARŞI

Bu arada, bazı AP'li Milletvekillerinin de İçişleri Bakanı Gülcügil'den memnun olmadığı, bu arada üç ay önce AP grubunda, Gülcügil'le ilgili olarak verilmek istenen bir gensoru önergesinin, Başbakan Demirel tarafından

(Devamı sa. 6 sü. 4'de)

Üslerden biri:

Ortaklar Caddesinin girişindebulunan Kurtay Birahanesi MHP'liler tarafından mahalleye giriş çıkışı kontrol için kullanılıyor.

içten geldiği gibi

NİMET ARZIK

Gérard Mourgues ve TRT'nin çocuğu

Gérard Mourgues, TRT'nin çocuğu Doğan Kasaroğlu'yla galiba pazartesi günü görüştü.

Gérard Mourgues, Fransız Radyo Televizyonunun Kültür Dairesi Başkanıdır. Aynı zamanda da, Uluslararası Üniversiteler Kültür Yayınlarının Genel Sekreteridir.

Önemli bir kişidir bugüne bugün. Ben onu, daha önce önemli olmadan tanımıştım Paris'te, on yıl önce!

Ankara'ya, kültür alışverişi için geldi Mourgues birkaç gün. TRT'ye, ''neye karşılık ne verebilir'' diye öğrenmek içindi; belgesel mi? Konulu film mi?... Müzikal mi?... Komedi mi?...

Parasız bir alışveriş olacaktı bu, iki taraf için de verimli, eğer bizim TRT'nin çocuğu verimli kıldırırsa!...

Üzülme kardeşim Doğan Kasaroğlu, senin hiç bir Genel Müdürlüğünü, hiç bir senatörlüğünü, hiç bir bakanlığını reddetmiyorum, ama adamcağız, not defteri elinde, bencağıza başvurdu, buraya varır varmaz.

Ben de birkaç verebileceğiniz, hazır kurdeleden söz ettim ona.

Bazı yeni yeni konularda da prodüksiyon istiyordu, en kolay meydana getirilebilirinden 12 konu seçtim, yazdırdım adamcağıza. Öyle, koyu ve ilkel övünme dövünmenin simgesini taşımayan konular.

— Örneğin?...

— Güvencinlikler!... Sana hafif gelebilir, ama bir uygarlık simgesidir, Doğan Kasaroğlu!

Örneğin... Fatihten önce, Anadolu'da, insan tasvirleri.

Örneğin... Villon ve Yunus Emre ve Fransua d'Assise.

— Hapşuuu...

— He ya: Hap şuuuu!...

— Daha daha?

— Tonlarla konu var, dünyanın her yanında geçerli...

''Yokluğun Bekçileri'' (Yani mezar taşları, ekonomik, estetik, sosyal yönleri ele alınarak, azcık zerafetle, azcık bilgiyle, azcık kaba salatalık) edebiyat dışında...

— Daha daha?...

— Picasso, büyük kaligrafları niye tanısaydı!

Ondan sonra... Türkiye'ye, iltica etmiş büyük Huguenolar (Protestanlar)...

Başını ağrıtmayan, eski dostum!

Metinlerde azcık güçlük çekersiniz, alışılagelmiş, yanık Ömer edebiyatından ötürü, ama çekimler de çekmezsiniz!... Bazen reklam programlarına bakıyorum da, çok iyi çekimcilerimiz var!

Geçen gün, Nükhet Duru'yu çekenler kimlerdi kuzum... Ona, o kaynayan toprak gibi, duygulu ve sıcak yüzü armağan edenler kimdi?... Görsel ve ruhsal açıdan, onda kayda değer çizgileri kamerayla bulanlar?...

Ama işte, değer yargısı eksikliğinden, zavallı Mourgues, ta Ankaralara geldiğiyle kalacak... Bahse girerim.

Belgeseller göndereceksiniz kendisine... karışık, tutarsız, aksak... Ağlamaklı, yapay, kaba! Metinler göndereceksiniz kendisine, Fransız Radyo-Televizyonunda bu işe memur, kişilerin çevirmekten aciz kalacakları...

''Selçuk motifleriyle süslü... ince taş işçiliği... güzel ve canlı renkli çiniler...'' diye hiç bir şey anlatmayan yavelikler kesen!...

Aktüalite konuları da var...

Turizm konuları da var...

Ne yok ki?

Türkiye gerçekten, tükenmez hazine... Zaten tüketmeğe kimsenin niyeti yok.

Duyuyor musun beni a TRT'nin çocuğu?...

TRT'nin çocuğu dedim de... aklıma, o gece yarısına doğru, bana telefon edip, ''Göbek atmak istersen, gel benim önümde at'' diyen kişi geldi...

Kültür Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı olduğunu iddia etmişti. Gerçek Kültür Müsteşarı Yardımcısı mı değil mi diye, Sayın Bakana ve Sayın Müsteşara sormuştum, Kültür Müsteşarı Yardımcısına çaktırmadan sorulsun diye...

Çekinmişlerdir, soramamışlardır, yazık. Bunun gerçek olmayacağını ve usulen olsa bile, böyle bir soruyu hakaret sayacağından çekindikleri için herhalde...

Zaten doğru olamaz!...

Ben, usulen soruyorum, kendi araştırmalarıma, kendime özgün yöntemlerle yürütmek için!...

O telefon eden ve beni önünde göbek atmaya, nazikane davet eden kişi, Kültür Müsteşarı Yardımcısı olabilseydi, ben çoktan Nemesis olurdum. Nemesis... yani öç alma tanrıçası...

Bu açıklamayı, bana, başkasının kişiliğine bürünüp, telefon eden için yapıyorum...

"Daha Güncel, Daha Güçlü Aydınlık" kampanyasında 22 milyon lira topladık

Geçen yılın Eylül ayında başlattığımız ''Daha Güncel, Daha Güçlü Aydınlık'' kampanyamızı bir süredir sonuçlandırmış bulunuyoruz. Kampanyamızın sonuçlarının açıklanması, yurtiçi ve yurtdışındaki hesapların toparlanması, toplanan eşyaların düzenlenen kermeslerde satış sonuçlarının beklenmesi ve kesin bir liste yayınlama ihtiyacı yüzünden gecikmiştir. Aşağıda kampanyamızın kesin sonuçlarını bulacaksınız.

● Kampanyamız sonuçlandı

● İki telefon kuruluşu gerçekleştirildi

● Yatırım planında bulunan mum makinesi alındı

● 4 adet elektronik dizgi makinesi ısmarlandı

● Ankara ve Adana baskılarına geçmeyi, güçlü bir okuyucu artışı beklediğimiz bir döneme erteliyoruz

Aydınlık için kanal kazanlar.

SEVGİLİ okuyucularımız, 1979'un Eylül ayında başlattığımız ''Daha Güncel, Daha Güçlü Aydınlık'' kampanyamızı bir süre önce sonuçlandırdık. Kampanyamız sonucunda ülkemizin birçok il ve ilçesinden ve yurt dışındaki işçi ve öğrenci yurttaşlarımızdan nakit ziynet, eşya oto ve gayrimenkul olarak toplam 22 milyon 138 bin 505 lira toplanmıştır.

Kampanyamızı başlatırken ve sizleri fedakarlığa çağırırken hedeflerimizi şöyle açıklamıştık:

— Daha taze haber ve yorumlar içeren daha güncel bir Aydınlık çıkarabilmek için Adana, Ankara ve İzmir'de kademeli olarak baskı yapacaktık.

— Yurt ve dünya olaylarını en geniş ve sağlıklı biçimde halkımıza ulaştırabilmek için yeni teleks ve telefon hatları satın alacak, yeni ajanslarla bağlantı kuracaktık.

— Gazetemizin teknik servislerini güçlendirmek için yeni makineler satın alacaktık.

Sevgili Aydınlık okuyucusu,

Hepimizin bildiği gibi, 1979 Eylülünden bu yana geçen dönem, ekonomik koşulların olağanüstü ağırlaştığı, pahalılığın ortalığı kasıp kavurduğu bir dönem oldu. Bu dönem boyunca enflasyonun yıkıcı etkileri, özellikle basın üzerinde kendini şiddetle hissettirdi. Gazete kağıdının tonu 9 bin liradan 43 bin liraya çıktı. Çoğu yurt dışından ithal edilen gazete teknik malzemelerinin fiyatları 4-5 kat artış gösterdi. Demirel hükümetinin devalüasyonları ve enflasyonun yüksek oranda sürmesi basının sorunlarını ağırlaştırdı. Birçok basın ve yayın organı kapandı, mali bakımdan geçen dönemde güçlü olan bazı gazeteler el değiştirdi, tekeller tarafından satın alındı. Gazetelerin aylık maliyetleri kampanyamıza başladığımız 1979 Eylülü ile karşılaştırılamayacak ölçüde yükseldi.

Maliyetlerdeki bu olağanüstü artışın yanı sıra toplumumuzdaki genel yoksullaşma ve pahalılık da insanlarımızı gazete satın alamaz duruma düşürmüştür. 10 ay öncesine göre günlük gazete alan toplam okuyucu sayısında 1 milyon civarında bir azalma olmuştur. Halk, karnını doyurabilmek için, birçok ihtiyacından olduğu gibi gazetesinden de kısıntı yapmak zorunda kalmıştır.

Bunların yanı sıra artan anarşinin ve zorbalığın okuyucu kitlesinde yarattığı çekingenlik ve gazete almama eğilimi kuşkusuz anarşiye karşı en kararlı mücadele eden Aydınlık'ı da etkilemektedir. Fikir hayatımızdaki gerileme ve zorbalık basınımızın gelişmesini frenleyici bir etki yapmaktadır.

Aydınlık, basınımızın içinde bulunduğu ve tüm gazeteleri sıkı mali önlemler almaya zorlayan bugünkü darboğazda ihtiyatlı bir çizgi izlemek zorunda kalmıştır.

Büyük gazetelerin bile taşra baskılarını kaldırmayı tartıştıkları böyle bir dönemde Ankara ve Adana baskılarına geçmeyi bir okuyucu artışı beklediğimiz döneme ertelemeyi doğru buluyoruz.

Gazetemiz Mart 1980 ayından itibaren ülkemizdeki darboğazı atlatabilmek için bir dizi tasarruf önlemi almış ve başarı ile uygulamıştır. Bu önlemler enflasyonun ve zamların gazetemiz üzerindeki etkilerini ortadan kaldırmış ve Aydınlık'ın gelecekteki yayın hayatını da garantiye almıştır.

Aydınlık, yapacağı yatırımların getireceği büyük mali yükleri zamanla karşılayacak bir okuyucu artışının işaretlerini geçen eylül ayında görüyordu. Bugün ise şartlar bu bakımdan elverişli değildir. Gazetemiz, böyle bir gelişme gördüğü andan itibaren yatırımlarına başlayacaktır.

Aydınlık bugün, darboğazı atlatma ve elindeki olanakları koruma yolunu izlemektedir. Okuyucularımıza verdiğimiz sözü yerine getirebilmenin ve "Daha Güncel Daha Güçlü Bir Aydınlık" gerçekleştirebilmenin ancak bu yolla mümkün olacağını düşünmekteyiz. Yaptığınız katkıları uygun koşullarda adım adım ''Daha Güncel, Daha Güçlü Aydınlık'' için yatırımlara dönüştüreceğiz.

Bu arada Aydınlık'ın önümüzdeki dönem güçlenebilmesi için gerekli olan 4 adet elektronik dizgi makinesinin ısmarlandığını ve çok yakında satın alınacağını sizlere müjdelemek isteriz. Bu makinelerin bugünkü fiyatlarla değeri yatırım planımızın yüzde 35'ini oluşturmaktadır. Kampanyamız sürerken planlanan iki adet telefon kuruluşu gerçekleştirildi. Yine yatırım planımız içinde bulunan mum makinesi geçtiğimiz günlerde satın alınmıştır.

Sevgili okuyucularımız,

Aydınlık sözünün eridir. Brejnev'e ve beşinci koluna cevap olarak toplayacağız dedik, topladık. Daha Güncel Daha Güçlü bir gazete olmak için sizlerden destek istedik. Bu desteği fazlası ile gördük. Bu sevgi ve fedakarlığa layık olmak şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da baş ilkemiz olacaktır.

Tekmil atılımlar için ihtiyatlı bir çizgi izler ve elimizdeki olanakları korurken Aydınlık'ı içerik bakımından daha güncel, daha güçlü bir niteliğe kavuşturacak çalışmalarımızı bir süre önce başlattık. Gazetemizin siyasi çizgisini olgunlaştıracak düşünce ve tahlil yönünü güçlendirecek çalışmalarımızı devam ettiriyoruz. Böylece, ülkemizde ve dünyada gittikçe karmaşıklaşan ve hızlanan gelişmeleri berrak ve doyurucu tarzda Aydınlık'tan izleyebileceksiniz. Aydınlık, ülkemizin fikir ve siyaset hayatına daha çok katkıda bulunmak için çalışmalarını hızlandıracaktır. Yine önümüzdeki dönem, Aydınlık muhabirleri, dünyadaki gelişmeler açısından önem kazanan bir dizi ülkeye gidecekler ve buralardaki olayları sizlere canlı olarak yansıtacaklar.

Aydınlık'ı 1978 yılında günlük bir gazete olarak yaratan emekçi halkımızdı. Her türlü kanunsuzluk, baskı ve zorbalığa karşı Aydınlık'ı yaşatanlar yine onlardı. Türkiye'nin yiğit ve fedakar emekçileri Aydınlık'ı karalamaya çalışan Brejnevlere ve Türkeşlere ''Daha Güçlü Daha Güncel Aydınlık'' kampanyası ile gereken cevabı verdiler.

Bundan sonra da Aydınlık, sizlerden aldığı güçle karanlıkları aydınlatacak, zalimin yakasından elini eksik etmeyecek, halkın kürsüsü olmaya devam edecektir.

BİRİKİR DAMLA DAMLA
KARANLIĞI ERİTİR
AYDINLIK'I YARATAN
HALKIN ALINTERİDİR

Tersane işçileri kampanyayı saz çalıp türkü söyleyerek başlattı. İlkinde olduğu gibi bu kampanyamızda da yiğit tersane işçileri en aktif unsurlardı.

Kampanyamız halkın en geniş desteğini gördü

EYLÜL 1979'da ''Daha Güncel, Daha Güçlü Aydınlık'' kampanyasını gazetemizde ilan ettiğimizde Türkiye'nin dört bir tarafından işçiler, köylüler, memurlar, öğretmenler, öğrenciler, esnaflar ve yabancı ülkelerdeki yurttaşlarımız toplantılar yaparak kampanyamıza yapacakları katkıları belirlediler, kendi hedeflerini tespit ettiler. Böylece tüm ülkede kampanya seferberliği başladı. Herkes hedefine ulaşmak ve kampanyamızı güçlendirmek için coşkulu bir uğraşa, devrimci bir yarışa girdi. Kampanyamız kısa zamanda genç, yaşlı, toplumun her kesimine ulaştı, onlardan birer damla ile güçlendi, yükseldi.

Kampanyamızın üçüncü ayından itibaren çeşitli il ve ilçelerde Türkiye İşçi Köylü Partisi'nin mahalli yönetimlerinin önderlik ettiği ''Aydınlık Şenlikleri'' yapıldı. Şenliklere katılan halka kampanyanın amacı ve hedefleri açıklandı, gazetemiz tanıtıldı. Şenliklere katılanlar parmaklarındaki nikah ve nişan yüzüklerine, ceplerindeki jetonlarına varıncaya kadar her şeylerini kampanya denizine kattılar. Çoğu kez 10-15 dakika içinde masaların üzerinde para, ziynet ve eşya kümeleri oluştu.

6 Nisan 1980'de İstanbul'da Spor ve Sergi Sarayı'nda 6 bin kişinin katıldığı ''Aydınlık Şenliği'' yapıldı. Sadece bu toplantımızda 508 bin liralık destek sağlandı.

Yedi yurtsever ressamımıza ait 12 tablonun kartları basıldı Halkımızın beğenisini kazanan bu kartlardan binlerce satıldı.

Ceyhan'da, Tarsus'ta, Iğdır'da ve birçok yerde Aydınlık'ı desteklemek için pamuklar toplandı, kanallar kazıldı, briketler yapıldı, lağımlar temizlendi. Süleymaniye'de işçiler mesai paralarını, yurt dışındaki işçilerimiz ise birer yevmiyelerini kampanyaya verdiler.

Verecek parası olmayan kadınlarımız çeyiz sandıklarını döktüler, ya da Polatlılı analarımız, bacılarımız gibi, işlemeler yaptılar, satılık eşyalar ördüler.

Kurban Bayramında ''Aydınlık'a verelim ki, daha fazla kurban vermeyelim'' diyenlerden yüzlerce deri toplandı.

Evlere, dükkanlara ''Aydınlık Kumbaraları'' asıldı. Kumbaralar kampanya boyunca doldu boşaldı.

Aydınlık'ı yaratan ilk kampanyamızda olduğu gibi bu kampanyamız da halkın inandığı bir dava için nasıl fedakarlık yapılabileceğini gösteren örneklerle doldu.

Kampanyamızın devam ettiği 6 ay boyunca iki ayağı tutmayan bir bacımızın sakat maaşını, varları yokları bir arsa olan yaşlı karı-kocanın arsalarını, liseli bir genç arkadaşımızın yine arsasını, yaşlı bir amcamızın geçim kaynağı olan iki ineğinden birini Aydınlık'a vermeleri, şartlar ne kadar ağır olursa olsun, halkın dayanışma ve fedakarlık gücünün her zaman yüksek olduğunu göstermiyor mu?

Çocuklar, Aydınlık'a gönül vermiş genç okuyucularımız ve dedelerimiz, ninelerimiz kampanyanın enerjik yaratıcı unsurları oldular.

Bakırköy'de pazarcılık yaparak, Tunceli'de komşularının çocuklarına bakarak, Emirdağ'da saman çekerek Varto'da ayakkabı boyacılığı yaparak kazançlarını gazetemize veren küçük kardeşlerimiz emekleriyle kampanyamızı taçlandırdılar. Almanya'da bisiklet almak için biriktirdiği parayı gönderen 11 yaşındaki kızkardeşimiz ''Türkiye'deki kardeşleriyle aynı yüce amaçta birleşmekten son derece mutlu olduğunu'' bildiriyordu.

Akşamları evinde kese kağıdı yapan, gelirini ise kampanyaya katan İzmirli Ragıp amcamız, Kartallı Fikriye teyzemiz Aydınlık'a güç verdiler. Gelecek nesil kadar eski neslin de haklı bir davaya kucak açabileceğini gösterdiler.

''Daha Güncel, Daha Güçlü Aydınlık'' kampanyası halkımızın devrimci bir gazeteye olan inanç ve bağlılığını bir kere daha kanıtlamıştır.

Kafalarına 25 milyonu sığdıramayanlar ve halkın böylesi bir hedefi seve seve kabulleneceğine inanmak istemeyenler için kampanyamız büyük bir öğretmen olmuştur.

Göğsümüzü gere gere bir kere daha söylüyoruz ki, Aydınlık'ın harcı halkımızın alınteri, göznuru ile yoğrulmuştur. Aydınlık'ı var eden, yaşatan ve yaşatacak olan halktır, halkın fedakarlığıdır.

25 milyonluk kampanyamıza katılan tüm emekçilere, Aydınlık'a gönül verip onu el üstünde tutanlara, okuyucularımıza, Aydınlık'ı yarattığı gibi yaşatacak olan halkımıza teşekkürlerimizi sunarız.

Topladıkları pamukları kampanya denizine katan köylüler öğle molasında

Kampanyanın dökümü

AŞAĞIDAKİ liste üç sütundan oluşmaktadır. Birinci sütun nakit, satılan eşyalar, gayrimenkuller, oto ve ziynetlerin tutarını belirtmektedir. İkinci sütun ise halen satılmamış olan eşyalar, ziynetler, gayrimenkuller ve otoların tahmini değerlerinin tutarını kapsamaktadır. Üçüncü sütun ise ilk iki sütun toplamıdır.

Kesimler	Nakit ve Satılanlar Tutarı	Satılacaklar Tutarı	TOPLAM
1. İstanbul	4.890.927	3.610.050	8.500.977
2. Yurd Dışındaki İşçi ve öğrenciler	3.561.639	691.250	4.252.889
3. Ankara	1.671.835	837.370	2.509.205
4. Memurlar	701.094	---	701.094
5. Öğretmenler	601.677	4.050	605.727
6. İzmir	448.442	17.350	465.792
7. Öğrenciler	397.995	6.800	404.795
8. Bingöl	393.797	---	393.797
9. Tunceli	366.137	----	366.137
10. Adana	333.900	21.180	355.080
11. Konya	202.944	127.500	330.444
12. Bursa	118.814	152.350	271.164
13. Kahramanmaraş	242.195	19.055	261.250
14. Diyarbakır	142.994	35.500	178.494
15. Antalya	167.435	3.900	171.335
16. Gaziantep	129.025	34.625	163.650
17. Samsun	157.750	5.725	163.475
18. Ordu	144.960	2.525	147.485
19. Kocaeli	140.395	----	140.395
20. Varto (Muş)	127.750	2.775	130.525
21. Malatya	103.825	21.500	125.325
22. Trabzon	98.446	11.300	109.746
23 İçel	78.329	21.900	100.229
24. Muğla	79.378	5.950	85.328
25. Isparta	38.170	45.000	83.170
26. Avukatlar	75.760	---	75.760
27. Erzincan	69.984	4.975	74.959
28. Kayseri	71.223	2.250	73.473
29. Sakarya	59.177	6.080	65.257
30. Edirne	51.566	2.200	53.776
31. Van	49.810	200	50.010
32. Gebze	44.674	4.075	48.749
33. Pazar (Rize)	47.310	---	47.310
34. Niğde	47.291	----	47.291
35. Eskişehir	46.505	300	46.805
36. Balıkesir	44.100	----	44.100
37. Emirdağ	33.140	3.480	36.620
38. Aydın	34.240	---	34.240
39. Elazığ	31.554	1.100	32.654
40. Denizli	20.700	9.000	29.700
41. Sivas	25.700	2.550	28.250
42. Bolu	27.360	---	27.360
43. Ozanlardan	20.365	---	20.365
44. Giresun	18.728	---	18.728
45. Çorum	17.750	750	18.500
46. Bandırma (Balıkesir)	18.490	--	18.490
47. Biga (Çanakkale)	16.937	---	16.937
48. Tokat	16.915	---	16.915
49. Amasya	14.335	400	14.735
50. Azdavay (Kastamonu)	14.110	----	14.110
51. Bilecik	13.085	800	13.885
52. Kütahya	8.525	5.000	13.525
53. Çorlu	11.745	---	11.745
54. Yeşilova (Burdur)	10.825	---	10.825
55. Zonguldak	9.600	800	10.400
56. Artvin	10.000	---	10.000
57. Saray (Tekirdağ)	9.835	---	9.835
58. Bayramiç (Çanakkale)	9.713	---	9.713
59. Manisa	8.975	575	9.550
60. Afyon	9.500	---	9.500
61. Kars	9.000	----	9.000
62. Iğdır (Kars)	9.000	----	9.000
63. Mardin	4.700	3.500	8.200
64. Ağrı	5.700	---	5.700
65. Yozgat	5.300	---	5.300
66. Vize (Kırklareli)	4.500	---	4.500
67. Uşak	2.925	----	2.925
68. Babaeski (Kırklareli)	2.750	----	2.750
69. Hatay	2.200	----	2.200
70. Tekirdağ	2.115	----	2.115
71. İranlı öğrenciler	2.045	----	2.045
72. Kelkit (Gümüşhane)	600	1.100	1.700
73. Eşme (Uşak)	---	1.000	1.000
74. Pınarhisar (Kırklareli)	500	---	500
GENEL TOPLAM	16.410.715.-	5.727.790.-	22.138.505

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOGAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul.
Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR:
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 — 842

KREMLIN AMACINA ULAŞAMADI

50 ülkenin boykot ettiği Olimpiyatlar başlıyor

Fransız "Le Point" dergisi son sayısında Moskova Olimpiyatlarını bu kapakla canlandırdı.

Hitler 1936 Olimpiyatlarını Nazizmin propagandasını yapmak ve savaşa hazırlanmak amacıyla kullanmıştı. Şimdi sıra Brejnev'de...

● Moskova Olimpiyatlarına katılan bazı sporcular Afgan halkıyla dayanışmalarını gösterecekler.

MOSKOVA (AJANSLAR)

MOSKOVA'daz Olimpiyatları bugün resmi açılış töreni ile başlıyor. Açılış töreninde ev sahibi Sovyetler Birliği'nin Devlet Başkanı sıfatı ile Leonid Brejnev bir konuşma yapacak. Afganistan işgali ve Kremlin yönetiminin ülke içindeki baskılarını kınamak amacıyla aralarında ABD, Japonya, Kanada, Batı Almanya, Çin, Mısır, İran, Suudi Arabistan ve Türkiye olmak üzere 50 kadar ülke Moskova Olimpiyatlarını boykot ederken, Sovyetler Birliği başkentinde bulunan Batılı ülkelerin diplomatik temsilcileri de "Spora siyaset karıştırıldığı" gerekçesiyle açılış törenine katılmayacaklar.

Öte yandan Moskova'da havaların da kötü gitmesi nedeniyle Lenin Stadında yapılacak olan açılış töreninin sönük geçeceği belirtiliyor.

Moskova'da bulunan Batılı gazeteciler, güvenlik önlemleri ve denetimlerin zirveye ulaştığını bildirirken, özellikle Fransız sporcuların Olimpiyat süresince Afganistan işgalini ve insan haklarına yönelen saldırıları kınayan gösteriler yapmasının beklendiğini belirtiyorlar.

TRT PROGRAMI

Öte yandan Olimpiyatları boykot eden ülkeler arasında en uzun yayını TRT'nin yapacağı öğrenildi. TRT, atletizm, boks ve yüzme yarışmalarının büyük bir bölümünü canlı olarak nakledecek, diğer spor karşılaşmalarını ise banttan özet halinde yayınlayacak. TRT, açılış ve kapanış törenlerini naklen yayınlamayacak.

(Sıkıyönetim altında Olimpiyat oyunları 5. sayfada)

Şahpur Bahtiyar'ın Paris'teki evi saldırıya uğradı: 3 kişi öldü

PARİS (AA-REUTER)

İRAN eski Başbakanlarından Şahpur Bahtiyar'ın Paris'teki evine saldıran silahlı kişiler üç kişiyi öldürdü. Devrik Şahın son Başbakanı Şahpur Bahtiyar'ın olaydan yara almadan kurtulduğu öğrenildi. Ölen iki kişinin polis, bir kişinin ise olay sırasında yoldan geçen bir yaya olduğu bildirildi.

Tahran yöneticileri tarafından yapılan açıklamada İran'da geçtiğimiz hafta ortaya çıkarılan darbe girişiminin Bahtiyar tarafından örgütlendiği bildirilmiş, Bahtiyar ise bu suçlamayı kabul etmediğini söylemişti.

Polonya'da grevler yaygınlaşıyor

VARŞOVA (AA/AFP)

BU ay başında et fiyatlarının artırılmasıyla Varşova bölgesindeki işçilerin başlattıkları eylemler 300 bin nüfuslu sanayi kenti Lublin'e de sıçradı. Ağır makine, demiryolları ve karayolları işçileri işi bırakma eylemine girişirken kentte ekmek, süt ve yağ sıkıntısı başgösterdi. Gelen haberlere göre ordu birlikleri sadece kreşlere ve hastanelere ekmek temin edebiliyor.

Zimbabve' de beyaz komutan Wells görevinden ayrılıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ZİMBABVE'de ulusal orduyu kurmakla görevlendirilen General Wells iki hafta sonra görevden ayrılıyor. General Wells daha önce Rodezya ordusunun komutanıydı. Zimbabve bağımsızlığını kazandıktan sonra Başbakan Mugabe, General Wells'e ZANU, ZAPU ve eski Rodezya ordusunu birleştirerek yeni bir ordu kurma görevi vermişti. Wells'in yıl sonunda emekliye ayrılması bekleniyordu.

● ABD, Geçici DevletBaşkanı Bayan Gueiler'ın serbest bırakılmasını istedi

● Sendika liderleri halkı direnişe çağırdı

ABD askeri ve ekonomik yardımı kesti

Bolivya'da askeri darbe

Geçen yıl yapılan Başkanlık seçimlerinde sonuç alınamayınca Bayan Gueiler geçici olarak Devlet Başkanlığına getirilmişti.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

BOLİVYA'da askerler perşembe gecesi iktidara el koydu. Geçici Devlet Başkanı Bayan Gueiler ve hükümet üyeleri gözaltına alındı. ABD ise Bolivya'ya askeri ve ekonomik yardımı durdurdu.

Askerler yeni seçilen parlamentonun göreve başlamasından üç hafta önce darbe yaptılar. Bolivya'nın çeşitli kentlerinde başlayan darbe girişimi başkent La Paz'a sıçradı. Darbeciler "Ulusal İnşa Hükümeti" kurduklarını açıkladılar.

Öte yandan Başkanlık Sarayını basan silahlı siviller, olağanüstü toplantı yapan Başkan Gueiler ile hükümet üyelerini gözaltına aldılar. Bu arada diğer kentlerde de çok sayıda tutuklamalar olduğu bildirildi.

Öte yandan halkı askeri darbeye karşı direnmeye çağıran bir sendika lideri öldürüldü, iki sendika lideri ise kaçırıldı. Ülkenin en büyük işçi konfederasyonu olan Bolivya İşçi Merkezi genel grev ilan etti. Bir süre sonra ordu birlikleri konfederasyonun merkez binasını ele geçirdiler

ABD'NİN TEPKİSİ

Bu arada ABD yönetimi Bolivya'da faşistlerin iktidara el koymasına şiddetli tepki göster-

(Devamı sa.6, sü.3'de)

Köln Radyosuna göre

«Uluslararası Af Örgütü, sonbaharda Türkiye'deki işkencelerle ilgili yoğun bir kampanya başlatacak»

HABER MERKEZİ

ALMANYA'da yayın yapan Köln Radyosunun Türkiye'deki gelişmelerle ilgili olarak yaptığı yorumda, Londra'da yayınlanan New Statement dergisinde Uluslararası Af Örgütünün önümüzdeki sonbaharda, Türkiye'deki işkence olayları ve tutuklulara yapılan baskılarla ilgili yoğun bir kampanya başlatacağının yazıldığı belirtildi. Köln Radyosunun konuyla ilgili yorumunda şu görüşlere yer verildi:

"MHP Yozgat'ta 5 bin kişilik bir güç ile devletin güvenlik kuvvetlerine yardımcı olduklarını söylüyor.

"Alman haber ajanslarından DDP, bu 5 bin kişiyi özel ordu biçiminde değerlendiriyor. Devletin güvenlik kuvvetlerine yardımcı sağ eylemciler konusu, biliyorsunuz, Fatsa'daki operasyonda yüzlerine çoraplar, maskeler geçirmiş sivillerin polislerle birlikte tutuklamalarda görev almasıyla da yeni boyutlar kazanmıştır. Operasyonu izleyen basın mensuplarınca fotoğraflarla saptanan bu maskeli kişilerin Fatsa'da çeşitli eylemlere karışan sağcı militanlar olduğu ileri sürüldü. Böyle iddialar ortaya atıldı. Yapılan soruşturma sonucunda maskeli sivil görevlilerden 4'ünün gerçekten daha önce mahkemece haklarında gıyabi tutuklama kararı verilen sağ eylemciler olduğu saptandı ve adı geçenler tutuklanarak cezaevine gönderildi. Gerek Ordu Valisi tarafından görevlendirilen bu sivillerle ilgili olay, gerekse Hürriyet gazetesinin ortaya attığı Yozgat'la ilgili yeni iddia, Türkiye'deki terör çatışmalarına yeni yeni boyutlar kazandıracağa benziyor. İçişleri Bakanı hakkındaki gensoru önergesinin ağırlığı da gelen haberlere göre bu noktaya kayacak.

"Sayın dinleyiciler, Batı kamuoyu Türkiye'de terör ve terörle ilgili mücadele yöntemlerini dikkatle izlerken, işkence

(Devamı sa.6, sü.7'de)

Rallis

Rodos'taki gösterilere rağmen, Gemlik 3. seferini yaptı

Rallis: "Rodos olayları nefret uyandırıcı"

● Yunanistan Başbakanı göstericileri sorumsuzlukla suçladı.

● Atina hükümeti kargaşalıkların bastırılacağını belirtti.

GEMLİK gemisi önceki günkü üçüncü seferinde zorlukla karşılaşmadan Rodos Limanına yanaşarak yolcularını bıraktı. Limanda alınan güvenlik önlemleri sonucu herhangi bir olay çıkmadı. Ancak bazı gruplar arka sokaklarda protesto gösterilerine devam ettiler. Bazı göstericiler Rodos'daki Türk Konsolosluğu önünde toplandılarsa da, güvenlik kuvvetlerince dağıtıldılar.

Yunanistan Başbakanı Yorgo Rallis, "Olaylar, yasaların uygulandığı bir ülke için kabul edilemez ve nefret uyandırıcı nitelektedir" dedi. Rallis, olayların Yunan denizciliğini ve turizmini olumsuz yönde etkileyeceğini kaydederek, hiç kimseye sorumsuzca ulusal taşkın-

(Devamı sa.6, sü.3'de)

Altan Öymen: "Seçim kararı, seçim güvenliği sağlandıktan sonra alınabilir"

● CHP Genel Sekreter Yardımcısı Öymen, seçim güvenliğini ise ancak geniş tabanlı bir hükümetin sağlayabileceğini söyledi.

ANKARA (AA)

CHP Genel Sekreter Yardımcısı Altan Öymen "Herhangi bir seçim kararı seçim güvenliği tam anlamıyla sağlandıktan sonra alınabilir" dedi.

Erbakan'ın önceki gün yaptığı basın toplantısında erken seçim konusundaki sözleri üzerinde duran Öymen şöyle dedi:

(Devamı sa.6, sü.4'de)

Türkiye-Romanya ortak bildirisi yayınlandı

BÜKREŞ

DIŞİŞLERİ Bakanı Hayrettin Erkmen Romanya'ya yaptığı resmi ziyareti tamamlayarak yurda döndü. Bu arada Türkiye-Romanya Ortak Bildirisi de yayınlandı.

Türkiye ve Romanya Dışişleri Bakanları arasında Bükreş'te yapılan görüşmeleri özetleyen ortak bildiride iki ülke arasındaki ticaretin geliştirilmesi istendi. Eğitim, bilim, kültür ve deniz ulaşımcılığı konusunda da iki ülke arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi gerektiği belirtildi. Türkiye-Romanya Ortak Bildirisin-

(Devamı sa.6, sü.2'de)

Ankara' da 24 saatin bilançosu: 4 ölü, 8 yaralı

Mardin'de tugay komutanının aracına ateş açan 2 kişi öldürüldü

● Ankara'daki olaylarda iki grubun çatışmasında bir polis yaralandı. Öte yandan Türkeş'in koruma polislerinden biri vuruldu.

HABER MERKEZİ

MARDİN'de Seyyar Jandarma Tugay Komutanının otosuna ateş açan saldırganlarla araçtaki jandarmalar arasında çıkan çatışmada 2 saldırgan öldürüldü, 3 er de ağır yaralandı.

Dün sabah saat 04.00'de Mardin Seyyar Jandarma Komutanının makam otosuna, tugay yakınlarında bir grup saldırgan tarafından uzun namlulu silahlarla ateş açıldı. Anadolu ajansının verdiği bilgiye göre açılan ateşe araçtaki erlerin de karşılık vermesi sonucu çıkan silahlı çatışmada kimlikleri açıklanmayan iki saldırgan öldürüldü. Çatışmada Mehmet Yılmaz, Ali Can Öztürk ve Hasan Bilgin adlı jandarma erleri de yaralandılar. Yaralı erler Diyarbakır Askeri Hastanesi ve Tıp Fakültesi Hastanesine kaldırıldılar. Olayın duyulması üzerine 7. Kolordu ve Diyarbakır, Hakkari, Mardin, Siirt ve Urfa illeri Sıkıyönetim Komutanı Korgeneral Cemalettin Altınok dün sabah Mardin'e gitti.

ANKARA'DA 24 SAATİN BİLANÇOSU: 4 ÖLÜ, 8 YARALI

MHP ve sahte solun yoğun faaliyetlerine sahne olan Ankara'da son 24 saat içinde meydana gelen olaylarda 4 kişi öldü, 8 kişi yaralandı.

Kayaş'ın Tepecik Mahallesinde Alevilerin oturduğu evlere karşı hücuma geçen MHP'liler, önceki gece saat 20.00 sularında bir evi yaktılar. Olay yerine gelen Döndü Yakar adındaki 55 ya-

(Devamı sa.6, sü. 5'te)

Özer, arkadaş canlısı, dost canlısıydı. Katıldığı her toplantıya, her sohbete kendi havasını getirirdi. Yukarda, Özer yine arkadaşları arasında. (Sol başta)

Özer' in anısına

Oral Çalışlar

ÖZER'in Ankara'dan ölüm haberini aldığımda derin bir acı duydum. Onun yaşamasını, aramıza yeniden sağlıklı bir şekilde katılmasını o kadar çok istiyorduk ki... Olmadı çalışkan, fedakar arkadaşımız Özer'i böbrek yetmezliğinden genç yaşta kaybettik.

Özer Sever'i, Dev-Yol'un görüşlerini savunduğu 1976 yılında tanımıştım. Maceracı görüşleri savunmasına rağmen, aynı görüşleri paylaşan birçoklarından farklı bir havası vardı. Olgun bir şekilde tartışıyor, eleştirileri dikkatle dinliyor ve dinledikten sonra düşüneceğini söylüyordu. Güven veren bir görünüşü vardı, genç olmasına rağmen etrafında saygı uyandırıyordu.

Özer, daha sonra eşi olan Şadiye ile aynı okulda okuyordu. O yıllar Şadiye ile görüşleri ayrıydı. Şadiye Partinin görüşlerini savunuyordu. Buna rağmen hem tartışır, hem de çok iyi geçinirlerdi.

Tanıştığımız günden itibaren Özer'in Türkiye İşçi Köylü Partisi saflarına katılacağına güveniyordum. Olgun ve aklı başında bir insandı, araştırmacıydı, hepsinden önemlisi devrimciydi.

Onun 1977 yılında devrimci saflara katıldığını duyduğumda hiç şaşırmadım. Bekliyordum. TİKP'ye katıldıktan sonra Özer'i daha iyi tanıma imkanı bulduk. Pratik, işbitiren ve dirayetli bir insandı. Fatih İlçe Başkanlığına seçildiğinde bütün arkadaşlar çok memnun olmuştu. İlçe'yi derleyip toparlamış, çalışmaları bir düzene sokmuştu.

1979 yılı sonlarında Özer hastalandı. Aslında eskiden beri rahatsızlıkları vardı. Bir kere-

(Devamı sa.6, sü.4'de)

Şimdi de dış ilişkilere el attılar

MHP, Türkiye-Irak ilişkilerini bozmaya çalışıyor

● Irak'ta iş alan bazı müteahhitlerin yanında çalışan MHP'liler "Kerkük Türktür" diye bildiri dağıttı.

● Müteahhit Bahattin Gören'nin işyerinde çalışan MHP'lilerin bu tür faaliyet yürüttüğü belirlenince, Gören'in kontratı iptal edildi, MHP'liler sınır dışı edildi.

ANKARA (ÖZEL)

MHP şimdi de dış ilişkilerimize el attı. Irak'ta Türklerin yoğun olarak yaşadıkları Musul-Kerkük bölgesinde Türkler arasında kışkırtıcı propaganda yapan, buraya gizlice soktuğu "Hergün" gazetelerini el altından dağıtan, orada "Kerkük-Türktür" fikrini işleyen bildiriler çoğaltan MHP'nin bu hareketi, Irak hükümetini rahatsız ettiği gibi, Kerküklü Türkler arasında da tedirginlik yaratıyor.

Irak'ta ihale kazanmış Türk müteahhitlerden bazıları buraya MHP'lileri ustabaşı, taşıt operatörü, şoför olarak götürmeleri,

(Devamı sa.6, sü.7'de)

Demirel, Yozgat konusundaki soruyu yine geçiştirdi

ANKARA (ÖZEL)

BAŞBAKAN Süleyman Demirel, "Türkiye'de faşistlikle suçlanmayacak kişilerden biri de benim. Benim yirmi yıllık siyasi kariyerim ortadadır. Ben, 20 yıldır hürriyetçi rejim adına mücadele ediyorum" dedi. Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil'le yaptığı haftalık görüşmeden sonra Demirel, "Hü-

(Devamı sa.6, sü.4'de)

günlük

Irak' a düşmanlık

IRAK'ta inşaat işleriyle uğraşan birçok yabancı arasında Bahattin Gören firmasının ayrı bir yeri vardır. MHP'lilerin doluştuğu bu firma Irak'ta inşaat değil, Kerkük, Musul gibi Türk asıllı Iraklıların bulunduğu yerlerde siyasi faaliyet yapmaktadır. Bu faaliyetleri yürüten MHP'liler, Kerkük'ün Türkiye'nin bir parçası olduğunu, buranın er geç ilhak edileceğini ileri sürerek, çeşitli ilişkiler kurmuşlar, bu yönde kitaplar ve bildiriler dağıtmışlardır. MHP'lilerin bu çalışmaları Irak hükümeti tarafından saptanmış ve bu kişiler sınırdışı edilmiş, Bahattin Gören'in de kontratı feshedilmiştir.

Bugünlerde MHP ve Hergün gazetesi Irak-Türkiye ilişkilerini bozmak için yoğun çaba harcamaktadır. MHP'li yetkililer üst üste Irak aleyhtarı demeçler verirken, Hergün gazetesi de aynı yönde dizi yazılara başlamış, "Güney komşumuz kudurdu" gibi terbiye sınırlarını bile aşan başlıklar kullanmıştır. İnsanlarımızı öldüren, Maraş'ta, Çorum'da, toplu katliamlar düzenleyen MHP, şimdi de elini yurtdışına uzatıp dost ülke Irak'ta yaşayan Türk asıllılar arasında karışıklık peşinde koşmaktadır.

MHP'nin komşu ülkelere düşmanlık beslemesi yeni bir şey değildir. Onun Yunanistan'a karşı ırkçı ve şovenist siyasetlerine yıllardır tanık olduk. Türkiye ile komşuları arasında bozgunculuk yapmayı kendine görev edinen MHP, şimdi de Irak'a yönelmiştir. MHP'nin bu tutumu onun faşist karakterinden, ırkçı ideolojisinden kaynaklanmaktadır.

Türkiye'nin ihtiyacı nedir? Irkçı ve faşistlerin oyununa gelip bir o komşumuzla, bir bu komşumuzla ilişkileri gerginleştirmek midir? Yoksa komşularımızla ilişkilerimizi geliştirip, Moskova'lı emperyalistlerden gelen tehdit ve tehlikeler karşısında bölge ülkeleri arasında sağlam bir birlik yaratmak mıdır? Elbette Kuzeyden gelen tehlikeye karşı birliği sağlamak, bütün ülkeler gibi bizim de en acil ihtiyacımızdır.

Hükümet, dostlarımızla aramızı bozmak isteyen MHP'ye taviz vermemelidir. MHP'nin Irak'a karşı açtığı düşmanlık kampanyasına karşı çıkılmalıdır.

bu köseden...!

Beklemek kime hizmet ediyor?

Mehmet Tekin

"Denge Kava'nın geleceği yoktur. Yeni bir grup oluşturmak da mümkün değildir. Türkiye de bilimsel sosyalizmi TİKP temsil etmektedir. Bilimsel sosyalistlerin önemli bir kısmı TİKP saflarındadır. Fakat ben şimdilik TİKP'ye katılmayı düşünmüyorum."

Denge Kava saflarında mücadele etmiş birçok devrimcinin bugün gelmiş bulundukları nokta budur. Bu devrimciler ya halen Denge Kava saflarındadırlar, ya da Denge Kava ile ilişkilerini kesmiş ve bir başınadırlar.

Bu arkadaşlar bugün ağır bir sorumluluk altındadırlar. Denge Kava saflarındaki devrimcilerin verecekleri kararda bu arkadaşların tutumlarının büyük rolü olacaktır. Açık ve cesur tutum birçok devrimciyi devrim yoluna sevkedecektir. Kararsız ve ikircikli tutum ise revizyonizmi güçlendirecektir.

Denge Kava saflarındaki devrimciler bugün üç seçenekle karşı karşıyadırlar. Birincisi TİKP saflarına katılmak ve devrime sarılmak, ikincisi mücadeleden uzaklaşmak ve kendi deyimleriyle "demokratlaşmak", üçüncüsü ise revizyonizmin ve burjuva milliyetçiliğinin saflarına katılmak.

Denge Kava'nın, kendi saflarındaki devrimciler önüne açık ve net bir yol koyamaması, geleceğe ilişkin belirsizlik, "demokratlaşma" eğilimini kuvvetlendirmiş ve revizyonizmin etkisi açısından uygun bir zemin yaratmıştır. Gene de bütün bu olumsuzluklara rağmen Denge Kava saflarındaki arkadaşların ezici çoğunluğu devrim istemektedir.

İşte bu noktada TİKP'yle hemen hemen aynı fikirleri savunduğu halde TİKP'ye katılmayan arkadaşların tutumu çok önemlidir. Bu arkadaşların hemen hepsi Denge Kava saflarında en önde mücadele etmiş arkadaşlardır. Dolayısıyla bugün Partiye katılma eğilimini taşıyanlar, bu arkadaşlara bakmaktadırlar. Bu arkadaşların kararsız tutumu diğer devrimcileri de etkilemektedir. Onları da kararsızlığa itmektedir.

Bugün görev,varolan devrimci potansiyeli doğru yola kanalize etmek noktasında önderlik etmektir. Gerektiğinde öne çıkmak, yalnız da olunsa yanlışa göğüs gererek doğruyu savunmak. Devrimcilik budur. Aksi tutum, yani Denge Kava'nın içinde bulunduğu belirsizlik ve bekleyiş tutumuna kendimizi kaptırmamız ise, ancak devrime ve halkımızın çıkarlarına zarar verir.

Revizyonizm ve burjuva milliyetçiliği, Denge Kava'nın bugünkü tutumunu fırsat bilerek ve bu arkadaşların içine düştükleri dağınıklıktan yararlanarak yoğun bir propagandaya girişmiştir. Partiye katılma eğilimi taşıyan arkadaşların kararsız tutumu, bu revizyonist propagandanın daha da etkili olmasına yol açmaktadır.

Açık tutum almamak güvensizliğe yol açmaktadır. Kitle devrimcilerden söylediklerine uygun olarak hareket etmesini istemektedir. Bundan dolayı Partinin fikirlerini benimsemiş arkadaşların kararsız tutumları sonuçta Partiye zarar vermektedir.

Partiye katılma konusunda kararsız davranan arkadaşlar bu tutumlarını bir de şu gerekçeye dayandırmaktadırlar: "Şimdi bir grup arkadaş Partiye katılırız ama, böyle bir şey yaparsak Denge Kava'nın geri kalan kısmı revizyonizme gider." Bu anlayış yanlıştır. Denge Kava etrafındaki devrimci kitlenin devrim isteğine güven duymak gerekir. Devrim isteyenler Parti saflarına geleceklerdir. Parti mücadele merkezidir. Revizyonist teröre, milli zulme ve toprakağalığına karşı mücadele etmek isteyen Partiyi bulacaktır. Bundan kuşkumuz olmasın.

Tam tersine bugün kararsız tutum Denge Kava etrafındaki devrimcileri devrimden uzaklaştırmaktadır. Son iki senenin tecrübesi bunu ispatlamıştır. Dolayısıyla üzerinde tartışmaya bile gerek yoktur.

Partinin dışında kalınarak halka ve devrime yararlı olunamayacağı kavranmalıdır. Devrimci, Partiyle birlikte devrimcidir. Halka hizmet Partinin kollektif gücünün bir parçası olunduğu zaman mümkündür. Hele bugün bir devrimcinin Proletarya Partisi içinde yer almadan Rusya tehlikesine, revizyonizme ve gerici burjuva milliyetçiliğine karşı mücadele etmesi mümkün değildir.

Birçok arkadaşta görülen çekingenliğin sebebi, revizyonizm ve burjuva milliyetçiliği ittifakının ağır baskısıdır. Ama devrimcilik de bu noktada gereklidir. Bu baskılara karşı çıkmak ve devrimi savunmak bugünün görevidir.

Artan Rusya tehdidine karşı bağımsızlığı, burjuva milliyetçiliğine karşı enternasyonalizmi, feodal zorbalıkla birleşmiş sahte solcu zorbalığa karşı özgürlüğü ve her türlü ırkçı baskıya karşı milli eşitlik ve özgürlüğü savunmanın yolu Parti saflarında mücadeleden geçmektedir.

Devrimci mücadelenin bugün birlik bayrağını yükseltecek devrimcilere ihtiyacı vardır. Bu konuda gecikme revizyonizmin ve burjuva milliyetçiliğinin yeni mevziler kazanmasından başka anlama gelmez.

Türkiye'deki buhranı iç harcamaları sınırlandırmakla çözebileceklerini sananlar yanılıyorlar

40 YILLIK FİYAT ARTIŞLARININ GÖSTERDİĞİ — MEHMET BETİL — 1

1960-70 arası işçiler haklarını kazanmalarına rağmen fiyatlar yüzde 10 arttı

TÜRKİYE son yıllarda yüzde 50 ile yüzde 100 arasında seyreden fiyat artışlarıyla karşı karşıyadır. Bu fiyat artışlarının nereden kaynaklandığı ve nasıl başladığı konusunun açıklığa kavuşması, bugün temel meselelerden biridir. Enflasyon, kimine göre para arzında, kimine göre işçi ücretlerindeki aşırı artıştan, politik taban fiyatı uygulamasından, zamlardan, devalüasyonlardan, toprakağalarından vergi alınmamasından, ekonomik kalkınmadan, talep fazlasından, üretim yetersizliğinden, bütçe giderlerinin ve kamu yatırımlarının gerçek kaynaklar yerine, para basılarak karşılanmasından, üretim ilişkilerinin geriliğinden, plan yapılmamasından, mevcut düzenden, politikacılardan kaynaklanıyor. Kaynağı böyle teşhis edenler, çözümü de bunların zıddında arıyorlar: Para arzı daralsın, enflasyon durur. Ücretler dondurulsun, enflasyon durur. Bazıları da düzen değişmeden enflasyon meselesinin çözümlenemeyeceğini savunuyorlar.

Bunlar arasında bugün en çok para arzı artışı üzerinde duruluyor. Diyorlar ki; para arzındaki hızlı artış yerini üretim artışına uygun bir artışa bıraksın, enflasyon meselesinin önü alınır.

ENFLASYONUN KAYNAĞI NEDİR?

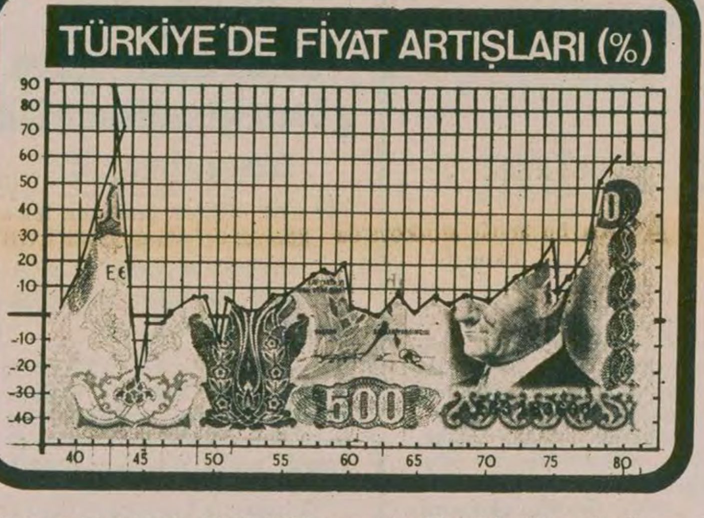
TÜRKİYE'deki enflasyonun kaynağı, Türkiye'nin ekonomik göstergelerini kullanarak somut durumunu tahlil ve uluslararası ekonomik ve siyasal durumun ve gelişme yönünün incelenmesiyle teşhis edilebilir. Türkiye'de, 1938 ile 1979 dönemi içinde yıllık fiyat artışları ne olmuştur? Şöyle olmuştur: 1940-1943 arası, İkinci Dünya Savaşı sırasında, Türkiye'de yüzde 40, 90 ve 70'li fiyat artışları vardır.

1944 yılından 1970 yılına kadar geçen 27 yılda 4 kere fiyat düşüşü; 19 kere en fazla yüzde 10 oranında fiyat artışı; 1956 ile 1959 arasındaki 4 yıllık sürede de, yılda yüzde 15 ile yüzde 20 arasında değişen fiyat artışları görülmektedir.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Türkiye'de büyük fiyat artışları vardır.

Savaş sonunda ABD'nin nüfuz alanına giren Türkiye'nin 1970 yılına kadar, 1956-1959 dönemi dışında yüzde 10 enflasyon hızıyla üretim ve yeniden genişletilmiş üretim faaliyetini sürdürdüğü gözlenmektedir. 1956-1959 döneminde ise, ABD nüfuzu altında iken karşılaştığı ilk ulusal kökenli iktisadi buhran sırasında bile genel fiyat artışları yüzde 15-20 arasındadır.

Buhranın doruk noktasına çıktığı 1957-1958 yıllarında, genel fiyat artışı endeksinin yüzde 16, sınai hammadde fiyatlarının yüzde 33, İstanbul tüketici fiyatlarının yüzde 26, Ankara tüketici fiyatlarının ise yüzde 24 oranında arttığı görülüyor.

Yukardaki tabloda 1940-1980 arasında 40 yıllık dönemde dünyada buhranın arttığı yıllarda Türkiye'de fiyatların yüzde 100 artışa doğru tırmandığını, arada kalan yıllarda ise yüzde 10-15 arasında nisbeten istikrarlı bir dönem yaşandığı görülmektedir.

1960-1970 ARASI

BU zelzele, 27 Mayıs 1960 yılına kadar sürüyor ve Bayar-Menderes iktidarının sonunu getiriyordu.

Peşinden gelen 1960-1970 Türkiye'de daha geniş özgürlüklerin daha geniş kitleler tarafından kazanılıp, korunduğu, geliştirildiği ve demokrasinin daha da güçlendiği bir dönemdir. Sendikal haklar 1963 yılında kazanılmıştır. Yeniden plan uygulamasına geçilmiştir. Toplum yeni fikirler, yeni dünya görüşleriyle haşır-neşir olmaya başlamıştır. Ve bütün bunlara rağmen fiyat artışları yüzde 10'un üstüne çıkamamıştır.

ULUSLARARASI NİSPİ İSTİKRAR, İSTİKRARSIZLIĞA DÖNÜŞÜYOR

ULUSLARARASI durum incelendiğinde, 1946-1970 döneminin ekonomik ve siyasi açılardan nispi istikrarının hakim olduğu bir dönem görülmektedir. İkinci Dünya Savaşından sonra ABD dünya hakimiyetini ele geçirmiş, bu dönemde nüfuz alanlarını hem genişletmiş, hem de korumuştur. Batıda iktisadi büyüme hızı oranı yüksek buna karşılık fiyat artışları çok küçüktür. Dünya ticareti büyük bir artış göstermektedir. İktisadi hayat canlıdır. ilk kurtuluş savaşını veren ve milli burjuvazi de güçlü olan Türkiye'nin, o dönemde öyle bir ortamda, yeniden üretimi genişletirken, iktisadi bakımdan Batılı devletlere bağımlı olmasına ve bu bağımlılığının dönem içinde yükselmesine rağmen, fiyat artışlarını esas olarak yüzde 10'un altında tuttuğu görülüyor.

Fiyat artışlarındaki hızı şüphesiz tek başına nispi istikrara bağlamamak gerekiyor. Çünkü aynı dönemde Latin Amerika ülkeleri yılda yüzde 100-1000 arasında değişen fiyat artışlarıyla karşı karşıyadır. Bunun gerisinde ABD tahakkümünün ağırlığı, yabancı sermayenin ekonominin tümüne hakim olması ve halk üzerindeki ağır siyasi baskılar yatıyor.

1970 VE İSTİKRARSIZLIĞIN HABERCİLERİ

ULUSLARARASI durumdaki bu nispi istikrar, 1970 yılından itibaren yerini hızla istikrarsızlığa terk etmeye başlıyor. ABD tarihinin en büyük dış ticaret açığını verince, tarihinde ilk olarak devalüasyon yapmak zorunda kalıyor. İkinci Dünya Savaşı sonunda yapılan Bretton Woods antlaşmasının, temel taşı olan "Bir Amerikan doları karşılığında şu kadar altın verilir" maddesini tek taraflı olarak iptal ediyor. "Benden altın istemeyin vermiyorum" diyordu.

1970'lerden itibaren Batı dünyasında iktisadi büyüme hızının baş aşağı gittiği, fiyatların yükseldiği, işsizliğin arttığı, fabrikalarda yapılabilecek üretime kıyasla giderek daha az üretim yapıldığı, çelik gibi temel mallarda üretimin artmadığı ve esas olarak gerilemeye başladığı gözleniyor.

Amerika'da ekonomik durumu düzeltmek için devalüasyondan sonra, enflasyona karşı da mücadele başlıyor. Nikson'un 1971, 1972 yıllarında "Safha 1" "Safha 2" programları ekonomiyi durgunluktan kurtaramıyor.

Batı ekonomisinde tehlike çanları, yaklaşan tehlikeye işaret ediyor. 1973 yılındaki petrol artışları da bunalıma ivme kazandırıyor.

İSTİKRARSIZLIK TÜRKİYEYİ'DE ETKİLİYOR

ULUSLARARASI durumdaki bu dönüşümü dikkate almadan yapılacak tahlil tek ayaklı olmaya mahkumdur. Türkiye'deki hayat pahalılığının kaynağında para arzındaki aşırı artışın veya başka bir nedenin yattığını ve belirleyici olduğunu Türkiye'ye ait veri ve olgular bile tam doğrulamıyor. Örneğin Gayri Safi Milli Hasılanın yüzde 3 gerilediği 1954 yılında, para arzı yüzde 14 artarken, fiyatlardaki artış ancak yüzde 9. Öte yandan 1975 yılında, GSMH yüzde 8 artarken, para arzı yüzde 32 genişliyor ve fiyat artışları da yüzde 10 düzeyinde kalıyordu.

Birinci durumda önemli bir üretime kıyasla para arzında çok büyük bir artış var. Her iki durumda da çok daha büyük fiyat artışları olması gerekirken, olmuyor. 1971 yılında ise GSMH büyüme hızı yüzde 10.2, para arzındaki artış yüzde 24, fiyat artışı ise yüzde 16 oluyor. Bu, 1956-1959 döneminde Türkiye'nin yaşadığı buhranda gözlenen fiyat artışına eşit. Ama, olmaması lazım, çünkü 1966 yılında GSMH yüzde 12 artarken, para arzı yüzde 20 artıyor. Fiyat artışı ancak ve ancak yüzde 4.4. Para arzının bir sonraki yıl fiyatları üzerindeki etkisi de önemsiz.

Şüphesiz, büyüme ile hayat pahalılığı; para arzı ile hayat pahalılığı arasında sebep-sonuç-sebep ilişkisi var. Ama bu tıpkı hasta olan bir insanda ateşin yükselmesi ve nabzının daha hızlı artması gibi bir ilişki. Yüksek ateş, sözgelimi o anda sıtmanın sonucu ise, uzun süre yüksekliğini koruması havalenin de nedeni olabilir. Mühim olan ateşi düşürmeden önce, hastalığın ne olduğunu teşhistir. Analitik yaklaşım bu. Tek ayakla yürümek ve her iki ayağın üstüne sağlam basabilmek için yapılması gereken bu. Ve en önemlisi görünüm ile öz arasındaki çelişkinin de yakalanması için bunun yapılması gerekiyor. Ateşi bastırarak hastalığın önünü almak mümkün değil. Para arzı görünümdür. Öz ekonominin tümüdür. Para arzındaki artış ekonomideki hastalığın sonucudur. Bu çelişkinin iyi incelenmesi gerekiyor. Türkiye'de son yıllarda niye para arzı artış hızı gereğinden fazla oluyor? Zorlayan ne? GSMH artış hızı 1970'lere kadar esas olarak yüksek seyrederken, nasıl oluyor da 1979 yılında sıfıra yaklaşıyor?

Yarın: 1970 sonrası ne oldu?

YURT HABERLERİ — YURT HABERLERİ

Ülkemizdeki ilk kooperatifi Atatürk Silifke'de kurdu

5. Türk Kooperatifçilik Haftası sona erdi

Yurttaşlar kooperatiflerde birleşmeye çağırıldı

NEVZAT ÜÇYILDIZ(SİLİFKE)

Ankara, Tekirdağ ve Silifke'de 30 Haziran-5 Temmuz tarihleri arasında kutlanan 5. Türk Kooperatifçilik Haftasında yurttaşlar kooperatiflerde birleşmeye çağrıldı.

Kooperatifçilik Haftasının son gününde Silifke de program Atatürk anıtına çelenk koyulmasıyla başladı. Daha sonra Halk Eğitim Merkezinde konuyla ilgili konferanslar verildi. Düzenlenen toplantıda Kaymakam ve Belediye Başkanından sonra kürsüye gelen İçkobirlik Başkanı ve Köy-Koop eski Başkan Yardımcılarından Aslan Eyce ülkemiz ekonomisinin bir darboğazda olduğunu bunun nedeninin ekonomideki dengesizlik olduğunu söyledi. Aslan Eyce konuşmasında kooperatifçiliğin sömürücü sınıflara karşı bir silah olduğunu, kooperatiflerde düşüncesi ne olursa olsun bütün halkın birleştiğini belirterek Taşucu Balıkçılık Kooperatifini kurarken karşılaştığı zorlukları anlattı. Eyce şunları söyledi:

"Taşucu Balıkçılık Kooperatifini kurarken tefeciler, sömürücüler çalışmalarımızı baltalamak için ne yapmadılar ki; bize 'komünist' dediler, 'sizin hayatlarınızla oynuyorlar, ekmeğe muhtaç edecekler' dediler. Ama bizi yıldıramadılar. Ve biz işe 3 bin lira sermaye ile başladık. Bugün ise sermayemiz 50 milyonu aştı. Bunların bize karşı çıkmaları boşa değildi. Biz kooperatifi kurmasaydık 50 milyonu aşan sermaye bugün onların cebinde olacaktı."

Kooperatifçilik Haftası nedeniyle düzenlenen toplantıda konuşan İçkobirlik Başkanı Aslan Eyce kooperatif çalışmalarından yılmadıkları için başarıya ulaştıklarını belirtti. Fotoğrafta Aslan Eyce görülüyor.

5.Türk Kooperatifçilik Haftası nedeniyle düzenlenen toplantı sonunda gelecek yıllarda haftanın uluslararası düzeyde kutlanması için karar alındığı açıklandı.

ÜLKEMİZDE İLK KOOPERATİFİ ATATÜRK SİLİFKE'DE KURDU

Ülkemizdeki ilk kooperatifin temelleri 1936 yılında Atatürk tarafından atıldı. 30 Haziran 1936'da Atatürk Silifke'ye geldi. Silifke o zamanlar ildi ve bugünkü verimli toprakları bataklıktı. Büyük bir çalışmayla bataklık kurutuldu, tarıma elverişli bir hale getirildi. Mustafa Kemal Atatürk daha sonra Tekir Çiftliğini ve Tarım Kredi Kooperatifini kurdu. Kendisi de bu kooperatifin ilk ortağı oldu. Böylece kooperatifçiliğin ilk temeli atılmış oldu.

GÜNDEM dışı

Usturubunca söylese ya

Geçenlerde İçişleri Bakanı *"Sağcılar devlete yardımcı olmak düşüncesiyle hareket ediyorlar"* demiş ve çok sert de tepki görmüştü. Şimdi Tercüman yazarları Gülcügil'i savunma çabasındalar.

Gerçi Rauf Tamer biraz kızıyor Gülcügil'e Ve *"Milliyetçi gençler güvenlik kuvvetlerine yardım ediyor cümlesi 2 yıl önce çok polemik konusu olmuştu. Öyleyse aynı cümleyi çağrışım ettirecek tarzda konuşmak niye?"* diyor. Yani şunu usturubunla ifade etseydin ya, demeye getiriyor Tamer. Yoksa fikre bir itirazı yok.

Tamer devam ediyor:
"Bantlar ortada. Gülcügil demiyor ki: Sağcılar olaylara karışmadı. (Zaten karışmasa olay olmaz... Fatsa örneği uygulanır, sol gelir, oturur)"

Yazısını da Demirel'in "Kimse garnından gonuşmasın" sözleriyle bitiriyor.

Şimdi bakalım kim "garnından" konuşuyor. Şimdi "devlete yardımcı olmak fikriyle hareket eden sağ" diyen Tamer'in yazısında yarım bıraktığı mantığını sürdürelim.

— Sağcılar olaylara karışıyor...
— Ne için?
— Devleti yıkmak isteyen solculara karşı devlete yardımcı olmak fikriyle...
— Peki karışmasalar olmaz mı?
— Olmaz, o zaman her yerde Fatsa örneği uygulanır, sol gelip oturur.
— Peki o zaman...
— Solun oturmaması için sağcılar biraz olay çıkarsalar da iyidir.

Öyle değil mi? *"garnından"* çıkan sözcüklerin Türkçesi bu değil mi? O zaman neden, *"Gülcügil yerini Veli Can Oduncu'ya bıraksın, o daha iyi yapar bu işi"* denince kızıyorsunuz?

Kabahat gerçekten Tamer'in dediği gibi Gülcügil'de... Şunu usturuplu söylese ya... Beceremiyorsa sussa ya. Nasıl olsa söyledikleri ve Tamer'in de *"garnından"* söyledikleri Türkiye'de tıkır tıkır uygulanmıyor mu?

GEDIK

Hapse düşen komandolar,
Taşduvarlara bir ad takmışlar
Taşmedrese..
İlim irfan tahsil edip,
Medrese hayatı içinde çile dolduruyorlarmış,,
Ama sık sık Taşmedresenin duvarlarının dışına çıktıklarına bakılırsa;
Ya ilim irfan işlerine gelmiyor,
Ya da çile çekmek...

«Ödünç slogan duvarı»

Nazmiyanımın şıklığı

Nazmiye Demirel bütün toplantılarda şıklığı ile dikkati çekiyormuş. Güney Haber ajansı muhabirinin bu konuda geçtiği haber aynen şöyle,

"Başbakan ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in eşi Nazmiye Demirel şıklığı ile herkesi büyülemektedir. Gittiği her toplantı ve davette kıyafeti ile dikkatleri üzerine çeken Nazmiye Demirel'in giyim konusunda titiz olduğu ve gerek elbise diktirirken, gerekse alırken modayı çok yakından takip ettiği ifade edilmiştir.

"Yakınları ve Nazmiye Demirel'in arkadaşları, "Nazmiye hanım, gerçek bir hanımefendidir. Her zaman giyimine çok özen gösterir. Elbiselerini diktirirken yakından takip ettiği modelleri terzisine tek tek söyler. İçine sinmeyen bir elbiseyi de katiyetle üzerine giymez. Yapı itibarıyla biraz kilolu olduğu için kumaşların rengine ve desenine çok dikkat eder. Kendisini kilolu gösterecek renklerden kaçınır daima. Makyaj konusunda da hassastır, aşırı makyaj taraftarı değildir. Makyajını giydiği kıyafete göre yapar. Saç modelinde ise topuzu benimsemiştir. Topuz saçın kendisine yakıştığını söyleyenler çoğunlukta olduğu için bu saç modelinden pek vaz geçmez" seklinde konuşmuşlardır.

"Son olarak Ulaştırma Bakanı Hüseyin Özalp'ın kızının düğününe gelen Nazmiye Demirel, burada da giymiş olduğu gece elbisesi ve aksesuarları ile tüm dikkatleri üzerine çekmiştir. Davetli hanımların birçoğu Nazmiye Demirel'in etrafını sararak bu kadar şık giyinmesinin sırlarını öğrenmeye çalışmışlardır."

Gözden kaçmayanlar

İçişleri Bakanlığının son kararnamesinden sonra silah almak için 1500 kişi müracaat etmiş, 200 bin kişi ise müracaat için gerekli işleri tamamlamakla meşgulmüş.

Bu gelişme Makine Kimya Endüstrisini zor durumda bırakmış. Aşırı talep karşısında üretim yetersiz kalmış. MKE günde ancak 50 tabanca verebiliyormuş. Şimdi artan talebi karşılamak için fazla mesai yapmaya başlamışlar ve daha önce bir olan vardiyayı da üçe çıkarmışlar.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Eylemi' nin kaleminden göç

Çorum'da gelecekte yeni olaylar doğmasına sebep olabilecek en tehlikeli gelişme olarak iç göç devam ediyor.

Mayıs sonunda Gün Sazak'ın öldürülmesiyle başlayan olaylardan bu yana her iki taraftan 500'ün üstünde ailenin mahalle değiştirdiği tahmin ediliyor.

Üstelik göçten başka yeni bölücülük tohumları da ekilmeye çalışılıyor.

Belediye işçileri hâlâ işlerine doğru dürüst gidemiyorlar ya. Alevi işçiler arasında alttan alta işlenen bir fikir: ''Belediye Milönü'nde de şube açsın. Maden işçilerinin can güvenliği yok. Onlar da bu tarafta kalan şubede çalışırlar.''

Ne olacak?

Çorum'un güney-kuzey diye bölünmesi hızlandırılacak.

Öbür tarafta MHP'lilerin yaydığı bir istek: ''Bu tarafa da askerlik şubesi açılsın. Askerlik şubesi komünistlerin tarafında kaldı!''

Hüseyin Kaltakçı'nın katillerinden 2 MHP li askerlik şubesinde sevk yaptırırken karısı tarafından tanındı ve yakalattırıldı. Askerlik şubesinin Milönü'nde olmasından şikayetlerin sebebi biraz da bu.

Eh, Belediye, askerlik şubesi ikiye bölünmüşken işe devam ederler. İki adliye isteriz. Derken iki emniyet ve iki polis. Derken iki vilayet ve nihayet Çorum'un bölünmesi tamamlanır. Amaca ulaşılmış olur.

Çorum'lu ozan arkadaşımız Eylemi'nin katliamla ilgili birçok şiiri var. Onlardan göç ve bölünmeye karşı olanını okuyuculara sunuyoruz:

Ülke senin, bölge senin, kent senin
Şu semt bu semt diye seçme arkadaş
Tapu senin, arsa senin, ev senin
Evini bırakıp kaçma arkadaş

Ekmeğini yedin, suyunu iç tin
Gittiğin yerlerde sözünü açtın
Sokağında gezdin, yolundan geçtin
Komşunu bırakıp göçme arkadaş

Yaşanılmaz düşmanı dost sanarak
Kal yerinde geçmiş günü anarak
Seni bölmek isteyene kanarak
Ayrılık yolundan geçme arkadaş

Geç ti çağı masalların ninninin
Çıkarı bir Alevinin Sünninin
Ellerine kan bulaşmış caninin
Oyununa gelmek saçma arkadaş

Birleşip güçlenmek tek çıkış yolu
Birlikte kırılır zorbanın kolu
Mezhepçilik tası zehirle dolu
Sakın aldanıp da içme arkadaş

Eylemi der ne şu doğru ne de bu
İnsan olmak her mezhebin doğrusu
Olan olur sonra gelir ağrısı
İntikam sözünü açma arkadaş

DÜNYAYA BAKIŞ

Çin'de bürokrasiye karşı mücadele-2

"Bazı görevliler halka karşı sorumlu olduklarını unutuyorlar"

● ''Ekonomik işlerin idari emirlerle yürütülmesi bürokrasiyi güçlendiriyor.''

● ''Bürokrasi karşısında ulusun bilimsel ve kültürel düzeyini yükseltmek gerekir.''

Çin'de bürokrasiye karşı açılan mücadeleyle ilgili Beijing Review dergisinin, 30 Haziran tarihli 26 sayısında yayınlanan yazının ikinci ve son bölümünü yayınlıyoruz.

KURUMLARIMIZDAKİ YETERSİZLİKLER BÜROKRASİNİN YAYILMASINA YOL AÇMIŞTIR

ÖRNEĞİN personel sistemimiz açıkça yetersizdir. Kadroların çoğu tepeden tayin edilmektedir. Dolayısıyla ideolojik bütünlüğe sahip olmayan bazı kadrolar, kendilerini kitlelere değil, yalnızca üstlerine karşı sorumlu hissediyorlar. Böylece bireyle kitleler ve görevliyle hizmet ettiği halk arasındaki doğru ilişkiyi tersine çeviriyorlar. Öte yandan kadroları inceleme, denetleme, mükafatlandırma ya da cezalandırma, işten çıkarma, yerini değiştirme ya da emekliye ayırma sistemlerinin kurulması ya da var olan sistemlerin geliştirilmesi gereklidir.

Hem Hua Guofeng yoldaş, Beşinci Milli Halk Kongresinin İkinci Oturumunda okuduğu Hükümetin Çalışma Raporunda, hem de Yeh Cienying yoldaş Halk Cumhuriyetinin kuruluşunun 30. yıldönümünde yaptığı konuşmada, kadro sisteminde gerçek bir reform yapmak, sistemi kurmak ve mükemmelleştirmek gereğini vurguladılar. Bu gerek demokrasiyi yayma ve geliştirmede, gerekse de bürokrasinin üstesinden gelmede önemli bir önlemdir.

Aynı şekilde ekonomik yönetim sistemimizde de pek çok eksiklik vardır. Çeşitli düzeydeki idari organlar haddinden fazla kalabalıktır. Ekonomik işler de idari emirlerle yürütülüyor. Bu da bürokrasinin artmasının bir nedenidir.

HALK Cumhuriyetinin kurulmasından bu yana 30 yıldır ekonomik ve kültürel alanda büyük gelişme kaydettik. Ama bugünkü düzeyde bunlar hâlâ yeterince gelişmemiştir. Ekonomik ve kültürel gerilik, kitlelerin işleri yönetme yeteneğini sınırlamaktadır. Bu şartlar altında işleri yönetmekle görevlendirilen bazı kimseler kendilerini yönetenler, kitleleri de yönetilenler olarak görüyorlar. Bu da bürokrasiyi teşvik eden yanlış bir düşüncedir.

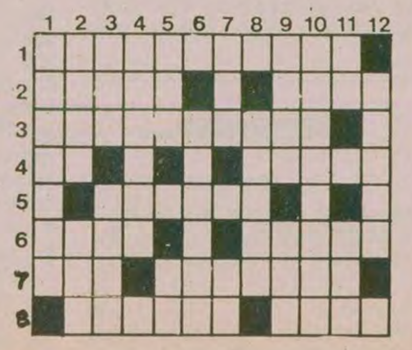
Bürokrasiyi nelerin doğurduğunu bulmak gereklidir. Çünkü ancak böylece feodalizmin zehirli etkilerini temizlemek için sürekli bir mücadele yürütülerek, bürokrasinin üstesinden gelinebileceği anlaşılır. Aynı zamanda küçük üreticinin düşünme ve çalışma tarzını ve alışkanlıklarını değiştirmek için bir ideolojik devrimin gerekli olduğu ortaya çıkar. Ayrıca üretici güçlerin gelişmesine ayak uyduramayan bu üstyapı kesiminin dönüştürülmesi için önemli bir reform yapılması gerektiği görülür. Yalnızca bu yolla bürokrasinin üstesinden gelmenin gereğini daha iyi anlayabiliriz.

İkincisi, ancak bürokrasinin nedenlerini araştırarak, bunun üstesinden gelecek etkili yolları bulabiliriz. Bürokrasiden kurtulmak yalnızca ideolojik mücadeleye ihtiyaç göstermez. Aynı zamanda kitlelerin eleştirisi ve denetimi de gereklidir. Siyasi istikrarı ve birliği sağlamlaştırmak ve geliştirmek, ekonomiyi geliştirmek, tüm ulusun bilimsel ve kültürel düzeyini yükseltmek özellikle önemlidir.

Üçüncüsü ancak bürokrasinin köklerine inilirse, bunun ne kadar acil militan bir görev ve uzun bir süreç olduğu görülebilir. Acilen güçlü önlemler almamak, bürokrasinin üstesinden gelme eğilimini yükseltmemek, modernleşme programımızı düzgün bir şekilde uygulamamızı güçleştirecektir. Lenin'in dediği gibi ''Köylülükten oluşan ve tamamen bitmiş tükenmiş bir ülkede bürokrasiye karşı mücadele uzun süreli bir görevdir ve bu mücadele ısrarlı bir şekilde sürdürülmelidir.'' (Toplu Eserler Cilt 35) Tek bir birey değil de tüm ülke sözkonusu olduğu zaman bürokrasiyi kısa süre içinde süpürüp atmak olanaksızdır. Tek yol, onunla sürekli olarak mücadele etmek onun tekrar üstesinden gelmek, adım adım bastırmak ve sonunda tamamen ortadan kaldırmaktır.

BİTTİ

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) 17. yy.da yaşamış ünlü bir halk ozanımız. 2) Ayın çevresinde oluşan ışık halkası- Tersi bir bayan adı 3)Çift süren hayvanların birlikte yürümelerini sağlamak için boyunlarına takılan ağaç çerçeve 4) Sıkıntı ve bıkkınlık ifade eden bir ünlem- Sinirli, sinirsel (eski dil) 5) Orta Asya'da bir göl 6) Felaket kıran- İyi gitmeyen, iyi işlemeyen 7) Tepkili motorlarla çalışan hızlı uçaklara denir- Bir işte uzun süre görev almış, emeği geçmiş kimse 8) Azman anlamına gelip kedilere çok takılan bir ad- Tersi vücutta meydana gelen içi sıvı dolu hastalıklı keseciklere denir.

YUKARDAN AŞAĞI: 1) Kıyılar boyunca, özellikle ülke içi limanlar arasında yapılan ticari deniz seferi 2) Tersi parıltısını artırmak için, elmas taşlarının altına konan ince maden yaprağı- Eskiden kullanılan bir başlık 3) Tersi zemin, dünya- Latin alfabesinin ikinci harfi 4) Bir hukuk mesleği 5) Bir içki- Emmekten emir 6) Halı, kumaş ve benzeri şeyleri yapma işi, tekstil 7) Tersi dünyada görüldüğü iddia edilen hayali gök cisimlerine Batılıların verdiği ad- Genişlik 8) Tersi bir peynir türü. 9) Tersi soru (eski dil)- Tersi Türk Tarih Kurumunun simgesi 10) ABD'de bir eyalet. 11) Tersi kimyada Kalay'ın simgesi - Hint- Avrupa dil ailesinden olan topluluk ve bu topluluktan olan kimse 12) Tersi matbaacılıkta resim ve şekil basımında kullanılan maden levha.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Belucistan, 2) Azot- Zaptiye 3) noziB- ikaB, 4) anilaB- şrA, 5) Kınagecesi 6)01 -Mayın- Ta, 7)Kış- Ne- Ederi,8)Kinetik - Yan

YUKARDAN AŞAĞI: 1) Bangkok 2) Ezo- Ilık, 3) Lozan- şI, 4) utinaM 5) Bigane 6) İz- leyeT, 7) Sayacı 8) tP- Benek, 9) atİ 10) nikşiteY 11) Yar- Ara 12) Keban- İn

300 000 konuk beklerken 75 000 turist geldi

Sıkıyönetim altında Olimpiyat Oyunları

● Batılı gazeteler sansür altında çalışıyor

● Oyunlardan önce başkentte büyük bir "temizlik harekatı" yapıldı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

MOSKOVA Yaz Olimpiyatları başlıyor. Batılı gazetecilerin büyük bir kısmı şimdiden Moskova'da teşkilatlarını kurdular. Oyunlar öncesi hazırlıkları yansıtmaya çalışıyorlar. Moskova Radyosunu dinliyorsunuz, TASS'ın bültenlerine bakıyorsunuz, her şey mükemmel. Gelen sporcular, yöneticiler, seyirciler olimpiyat sitesini ve başkenti çok beğenmişler, Sovyetler Birliği'ni kutluyorlar, barış ve dostluk oyunlarını görmek için sabırsızlanıyorlar... vs.. vs...

RESMİ ENFORMASYON VE GERÇEKLER

AMA bu aralar Moskova'da bulunan Batılı basın mensuplarının geçebildikleri haberler hiç de resmi enformasyonunkilere benzemiyor.

Öncelikle Batılı gazetecilerin karşılaştıkları güçlüklere değinmek gerek. Kendileri Moskova'ya ayak basar basmaz ilk emiri almışlar: ''Spor dışında başka konuyla ilgilenmeyin!'' Üstelik Batılı gazeteciler gözlemlerini, izlenimlerini, haber ve yorumlarını ülkelerine özgürce gönderemiyorlar. İletişim araçları, basın merkezi tamamen Rusların denetiminde. Televizyon için çekilen haber filminin montajından, kullanılan telekse, filmlerin banyosuna kadar her şey devletin resmi teknisyenleri tarafından ''Zorunlu bir yardım olarak'' gerçekleştiriliyor. Şimdiye kadar Alman Televizyonunun iki haber filmi sansür edildi. İngiliz ''Daily Mail'' gazetesi ise geçenlerde, Moskova'da bir dükkanın önünde kuyrukta bekleyen insanların büyük bir fotoğrafını yayınladı. Resim altı olarak sadece şu yazılmış: ''Bu fotoğrafın bir tek özelliği vardır. Bu görüntü KGB'nin yasaklamasına rağmen çekilmiş ve İngiliz okuyucusuna ulaştırılmıştır.''

Olimpiyatlar boyunca Rus devletinin yayın organlarından, her hangi bir olay öğrenilemeyeceği gibi, gerçeği aktarmaya çaba sarfeden Batılı gazetecilerin de, denetim altında tutulduğu da düşünülürse, Moskova Olimpiyatlarının perde arkası ancak oyunlar bittikten sonra ortaya çıkacağa benzer...

SPORTİF ÖNLEMLER

BU arada Kremlin, ''Turist kılığındaki CIA ajanlarına, Pentagon'un komandolarına'' karşı başkent halkını da uyarmayı görev bildi. İçişleri Bakanlığının sivil ve resmi görevliler için yayınladığı bir genelgede ''Halkın turist ve yabancı sporcularla fuzuli ilişkiler kurmasını engelleyin... Moskovalıların yabancılar çevresine, reçel kavanozu çevresindeki sinekler gibi üşüşmesine mani olun!...'' dendi.

Kremlin, Moskova sakinlerini de, sportif gerekçelerle sıkıyönetim altına almak istiyor, üstelik Moskova, Olimpiyatlar öncesinde büyük bir temizlik yaşadı. Bu temizlik harekatı eskimiş binaları, rengi atmış duvarları olduğu gibi muhalifleri de kapsamına aldı. Helsinki Anlaşmalarını Denetleme Komitesi, İhsan Hakları Derneği, Siyasal Tutuklularla Dayanışma Birliği ve Hür Sendikalar gibi çeşitli demokratik yasal örgütlerin yöneticileri temmuz başında taşra kentlerine gönderildi. Sayfiyeye gönderilenler arasında sayıları bir hayli kabarık olduğu söylenen ayyaş ve serseriler de bulunuyor. KGB, 22 Ocakta Sakharov ile başlattığı sürgün kampanyasını temmuz başına kadar sürdürdü ve başkenti ''Parazit unsurlardan'' temizledi.

TESELLİ

KREMLİN'in ağırladıklarına gelince; Olimpiyatlara katılan 86 heyetten 40'ının yol, iaşe ve ibade giderleri, Sovyetler Birliği kasasından çıktı. Buna rağmen, Sovyet yöneticileri Afganistan işgalinden önce Moskova Oyunlarına 300 000 (Üç yüz bin konuk beklerken, son sayılara göre sadece 75 000 (Yetmiş beş bin) turist, sporcu, yönetici ve gazeteci geliyor. Bu sayılar konusunda görüşü sorulan Moskova Belediye Başkanı Vladimir Promyslov büyük bir pişkinlikle şunları söyledi: ''Daha iyi... Ne kadar az turist gelirse, hem bizim işimiz daha kolaylaşır, hem de konuklarımıza daha iyi hizmet sunarız...''

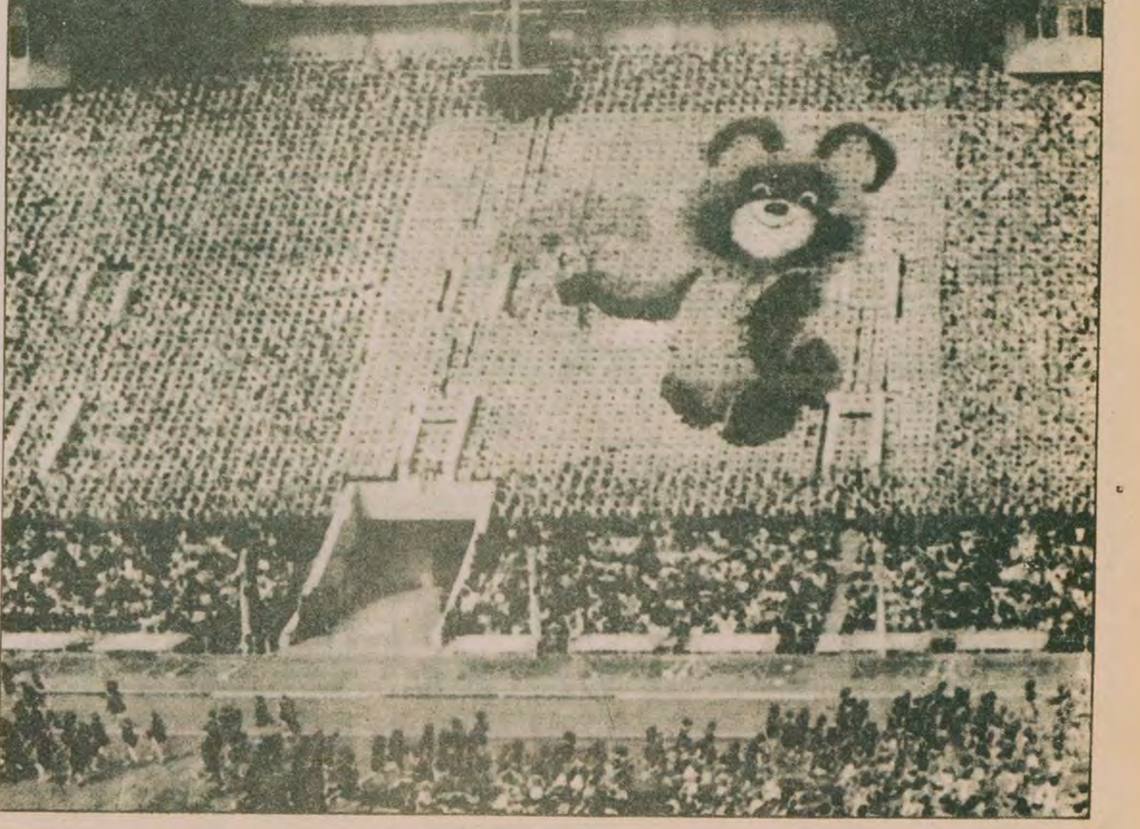
NE OLACAK?

MOSKOVA duvarlarını, şimdilik Brejnev'in dev portresinin yanında minnacık kalmış Olimpiyat amblemli afişler kaplıyor. Televizyon kameraları, fotağraf makineleri çekime hazır... Her şey düzgün işleyecek mi? Bunu zaman gösterecek. Ancak şunu unutmamak gerekir ki, Sovyetler Birliği'nin iç ve dış politikalarını onaylamalarına rağmen olimpiyatlara katılmayı kabul eden birçok sporcu yönetici ve basın mensubu var. Bunların içinde ''Biz tutumumuzu Moskova'da göstereceğiz'' diye açıklama yapmış olan insanlar da bulunuyor.

Daha önce yapılan tasarılar gerçekleşirse, Moskova sokaklarında, stadyumlarda, spor alanlarında Afganistan işgalini kınayan ve insan haklarını savunan gösteriler yapılacak. Zaten bütün dünyanın gözü kulağı da bu nedenle Moskova'da değil mi?

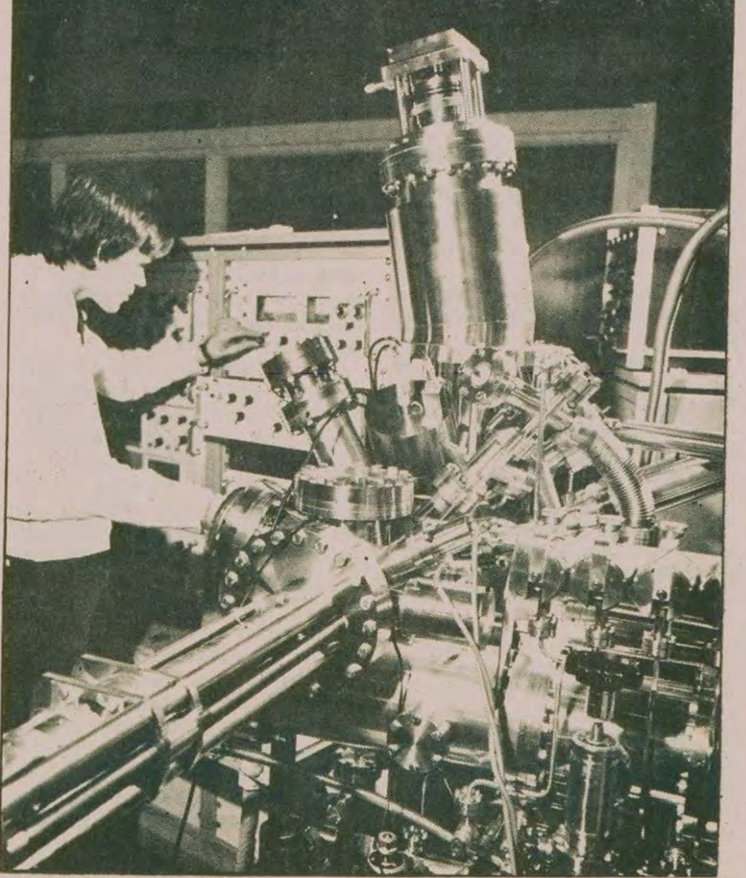
Sovyet kadın emekçilere olimpiyatlardan önce bütün başkenti temizleyip yeniden boyattılar. Amaç dış görünümü kurtarmak!

Moskova Olimpiyatlarının amblemi ''Mışka'' 1979 Temmuzunda Moskova'da yapılan sparta kradlarda (Doğu Bloku Olimpiyatları)

Bilim ve teknikteki son gelişmeler

25 milyon defa büyütüyor

Dünyanın en güçlü elektron mikroskopları yapıldı. ESCA-3 adını taşıyan bu mikroskoplar rontgen ışınlarıyla çalışıyor. ESCA-3 ile milimetrenin beşyüzbin de biri kadar küçük parçaları büyütüp görülebilir hale getiriyor. Mikroskop 100 defadan 25 milyon defaya kadar büyütebiliyor. Aygıtta, elektron gücünden yararlanıldığı için elde edilen resimler hep net oluyor. Mikroskop, birçok alanda, bu arada kimya endüstrisinde yarı iletken maddelerin analizinden petrokimya endüstrisinde, yüzeylerin oluşum analizlerinde kullanılıyor.

Her işte kullanılan bir tekne

Bir İngiliz tekne ve gemi yapım firmasının geliştirdiği ilginç dizaynlı yeni deniz motoru, cankurtaran botu, yangın söndürücü, tahlisiye, polis motoru, yük motoru, dalgıç teknesi, çıkarma botu vs. işlemler için kullanılabiliyor. İçine takılacak motorun gücüne göre tekne saatte 40 ila 5.5 deniz mili arasında bir hız yapabiliyor. 6.80m. uzunluk, 3 m. en ve 1.4 m. derinlikte olan tekne cam elyafı ile güçlendirilmiş plastikten imal edilmiş. Sintine kısmı bir tünel biçiminde tasarlandığından tekneye pervaneli bir motor takılabileceği gibi türbinli çift motor da takılabiliyor. Sintinenin bu yapısı motorun sığ sularda da kolayca seyretmesini sağlıyor. Teknenin diğer bir özelliği bordayı çevreleyen özel bir bezden imal edilmiş bölümlü hava yastığı görünümündeki usturmacadır. Sert havalarda bu yastıklar ek bir denge sağlıyor. Teknenin dengeli yapısı, yükün güvertenin herhangı bir bölümüne konmasına olanak vermiyor.

CHP İçindeki Saflaşmanın Yönü

(Baştarafı 1. sayfada)

ye dayatmak istediği cepheleşmeyi kabul etmemektedir. Genel Başkan Ecevit, bu noktada gittikçe daha açık bir tavır almakta ve parti içi mücadeleyi bu konudaki vurucu eleştirilere dayanarak yürütmektedir. Aslında Ecevit AP ve MSP ile birlikte bir "Barış ve Birlik Hükümeti" seçeneğini benimseyerek de bugün "nasıl bir cepheleşme gerektiği" sorusuna çok pratik bir cevap vermiş olmaktadır.

Ecevit'in son "Küçük Kurultay"da bu hükümet formülünü savunması, hatırlanacağı gibi Doğu Berlin'deki İsmail Bilen kliğinden Demokrat gazetesine kadar uzanan bir cephenin şiddetli itirazlarına yol açmıştır. Bu tutumu "solculuğun" gereği sanan bazı CHP'liler de aynı koroya katılmışlardır.

CHP içine de yansıyan iki karşıt tutum, aslında iki ayrı cephe anlayışından kaynaklanmaktadır. İsmail Bilen kliğinin başını çektiği 49 grup, "iç savaş" siyasetini benimsemekte, CHP'yi de bu çizgiye çekmeye çalışmaktadırlar. Bunlar, "hakim sınıflara karşı mücadele" paravanası arkasına gizlenerek, sol gösterip sağ vurmaktadırlar.

Ecevit ise, iç savaş yönünde gelişmelere hizmet edecek bir cepheleşmeye karşıdır. CHP Genel Merkezi, Türkiye'nin sorunlarının tek başına bir parti tarafından çözülemeyecek kadar ağırlaştığını söylemekte ve sonuç olarak AP ve MSP'yi de kucaklayacak, milletin geniş güçlerinin desteğini kazanacak birleşmelerden yana çıkmaktadır. Gerçi bazıları, Ecevit'in bu tutumunda samimi olmadığını, CHP yönetiminin esas amacının bir CHP-MSP koalisyonu olduğunu ileri sürüyorlar ve onlara hak veren bazı olgular da vardır, fakat gene de Ecevit'i "Birlik ve Barış Hükümeti" noktasına getiren olguların daha güçlü olduğu kanısındayız. Doğrusu Ecevit, savunduğu çözümlerle çelişen siyasetlerden henüz bütünüyle vazgeçmiş değildir. Örneğin AP'yi hâlâ esas hedef almakta ve AP ile gerginlik siyasetinde direnmektedir. Ancak olgular, Ecevit'i bu tutumdan vazgeçmeye zorlamaktadır.

Bu arada dikkate değer bir nokta, Ali Topuz grubu ile Turan Güneş, Necdet Uğur, Halûk Ülman, Tarhan Erdem gibi şahsiyetlerin bu saflaşmada belirgin bir tutum içinde olmamaları, deyim yerindeyse iki ara bir derede kalmalarıdır. CHP içinde AP ile ortak çözümler aramanın gereğini ilk savunanlar onlar olmuştur. Fakat ilginçtir, bugün bu görüşün savunuculuğunu Ecevit'e bırakmış ve "saylavlarla" aynı safa düşmüşlerdir. Bu üçüncü grupta saydığımız CHP'lilerin en zayıf yanları, Ecevit'e muhalefeti, başından beri belli bir siyasal program temelinde yürütmemeleri olmuştur. Bu nedenle ayaklarının altındaki zemin kaymaktadır ve bu grup parti içi mücadelenin kutuplarından biri olma imkanını gün geçtikçe daha fazla yitirmektedir.

Köşelerden birini sayıları altıyı geçmeyen "saylavlar" tutmuştur. Deniz Baykal, bu "saylavlarla" işbirliğine yönelmiştir. Karşı köşeyi ise Ecevit tutmak üzeredir. Bu durumda siyasete değil kişiye muhalefet anlayışı, üçüncü grubu zorluklarla karşı karşıya bırakmaktadır.

Daha somut olarak ortaya koyacak olursak, CHP'nin önündeki sorun şudur:

Kurtuluş Savaşının içinden doğan bu parti "Yaşasın Sovyeler Birliği" diye bağıran ve banka soymaktan pusu kurup adam öldürmeye kadar, halkın nefretini kazanan bireysel terör eylemlerine girişen başıbozuk bir kalabalığın içinde mi yer alacaktır, yoksa bu gruplarla kendi arasına kalın bir çizgi çekmeyi başarabilecek midir?

Birinci yol, CHP için Sovyetler Birliği'nin yörüngesine girme ve ülkenin geleceğinden kopma, bu nedenlerle parçalanma ve küçülme yoludur. Ecevit'in de işaret ettiği gibi, örneğin Antalya ve Ordu deneyleriyle kendini ortaya koyan yoldur.

İkinci yol, CHP'nin milletin büyük çoğunluğunun çıkarları ile birleşmesi ve tekrar topalarlanma şansını yaratabilmesi yoludur.

CHP Nevşehir İl Başkanı Zeki Tekinel'in Ankara'da yapılan cenaze töreninde Baykal grubunun önderlerinden bir milletvekili, CHP Genel Merkezi önünde slogan bağıran kitleye bakarak, "Acaba şurada 100 CHP'li kaldı mı?" diyordu. Gerçekten üzerinde durmaya değer bir olgudur bu!

Acaba hangi siyaset CHP'yi bu noktaya getirmiştir? Moskova'nın beşinci koluna ve maceracı örgütlere CHP'nin kapılarını açan siyaset değil mi? Moskovacı ve terörist gruplarla kolkola yürüyen, kendine özgü bir çizgiye sahip olmayan bir CHP niçin yaşasın ve güçlensin? Herhangi bir siyasetin aslı varken, benzeri gelişebilir mi?

Türkiye...

(Baştarafı 3. sayfada)

de her iki hükümetin de "yumuşamayı" bölünmez bir bütün olarak kabul ettikleri belirtildi.

Ortak Bildirinin daha sonraki bölümlerinde, iki bakan, bağımsızlık, toprak bütünlüğü, egemenlik ve şiddete başvurmama ilkelerinin önemine değindiler. Güneybatı Asya'daki durumun bölgede barış ve istikrarı bozduğunu kaydeden Bakanlar, Afganistan sorununa da acil, adil ve sürekli siyasi çözümün bulunmasını talep ettiler. Ortak Bildirinin Kıbrıs ile ilgili bölümünde ise, "Soruna bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğü çerçevesinde, iki toplumun barışçı girişimleri sayesinde çözüm bulunması" gerektiğine işaret edildi. Bu bölümde toplumlararası görüşmelerin yeniden başlatılması için BM'nin sürdürdüğü çabalara da değinildi.

İstanbul Ticaret Odası:

Almanya'nın vize uygulaması, karşılıklı ilişkileri engelleyici bir tutumdur"

İSTANBUL (ÖZEL)

İSTANBUL Ticaret Odası tarafından dün basına yapılan yazılı açıklamada, F. Almanya'nın Türk vatandaşlarına vize uygulamasının Türkiye-AET anlaşmasına, Katma Protokole ve uluslararası hukuk kurallarına aykırı düştüğü belirtildi.

Vize uygulaması ile bu uygulamaya sebep teşkil ettiği ileri sürülen siyasi iltica taleplerinin önlenmesinin doğrudan bir ilişkisinin bulunmadığı, bu hususun F. Almanya'nın mevzuatındaki boşluklar nedeniyle artma eğilimi gösterdiğine değinilen açıklamada, F. Almanya'nın kendi iç sorunu niteliğinde bu durumu uluslararası bir skandala dönüştürdüğü ifade edildi.

İstanbul Ticaret Odası tarafından yapılan açıklamada daha sonra şöyle denildi:

"Türk vatandaşları için vize zorunluluğu getirilmesi hem Türkiye-AET Katma Protokol Anlaşmasına aykırı düşmekte, hem de uluslararası hukuk kurallarını ihlal anlamını taşımaktadır. Katma Protokolün 41. maddesine göre; 'Gerek AET, gerekse Türk tarafı aralarında yerleşme hakkı ve hizmetlerin serbestçe yerine getirilmesine yeni kısıtlamalar koymaktan sakınırlar' denmektedir. Katma Protokolün yürürlüğe girdiği 1973 yılında Türk vatandaşları vizesiz olarak Almanya'ya girebilmekte ve 3 ay süre ile bu ülkede serbestçe kalabilmekte idi. Bu nedenle vize uygulaması Türkiye-AET anlaşmalarına aykırı olduğu gibi Topluluk ile ülkemiz arasındaki ilişkileri de zayıflatacak niteliktedir.

"Ayrıca vize uygulaması Avrupa Konseyi çerçevesinde imzalanan konuya ilişkin anlaşma hükümlerine de aykırıdır. Çünkü "Avrupa Konseyi üye devletleri arasındaki kişilerin dolaşımını düzenleyen kurallar hakkında Avrupa Anlaşması" hükmüne göre akit devletler arasında 3 aya kadar olan ziyaretlerde vize talep edilmeyeceği öngörülmüştür.

"Hukuk devleti ilkelerini savunan bir ülkenin, bu tutumunu anlamak güçtür.

"Vize uygulaması özellikle sayıları 2 milyona ulaşan F. Almanya'daki vatandaşlarımız yanında diğer Batı Avrupa ülkelerinde çalışan işçilerimizi de güç durumda bırakacaktır. Çünkü Hollanda'daki bir Türk işçimiz, karayoluyla Türkiye'ye gelebilmek için Almanya'dan geçeceğinden Alman vizesi almak zorundadır. Bu ülkedeki işçilerimizin Batı Alman ekonomisine önemli katkılarda bulunmakta olduğu unutulmamalıdır. Elde ettiğimiz bilgilere göre işçilerimizin halen Batı Alman bankalarında 20 milyar mark dolayında tasarrufları bulunmaktadır.

"Öte yandan vize zorunluluğu Türk sanayicisi, ihracatçısı ve ithalatçısının bu ülkeye olan iş seyahatini sınırlayacağından sonuçta iki taraf arasındaki ekonomik ilişkilerin daha da gelişmesine bir anlamda set çekilmiş olmaktadır.

"Halen Almanya dış ticaret hacmimiz içinde en büyük paya sahip olan ülkedir. 1979 yılı verilerine göre Almanya'nın toplam ihracatımız içindeki payı % 21,8, ithalatımızdaki payı ise % 11,4'tür.

"Bu ve benzeri katkılar karşısında bu tür bir uygulamaya geçmek hiç de rasyonel ve dostça bir davranış değildir. Sonuç olarak belirtmek gerekirse Türkiye, vize uygulamasının Katma Protokol hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle derhal AET düzeyinde girişimlerde bulunmalı, konuya seyirci kalınmamalıdır."

Bolivya'da...

(Baştarafı 1. sayfada)

di ve askeri yardımı durdurdu. Ayrıca, yeni ekonomik anlaşmalar yapılmayacağını açıkladı.

ABD Dışişleri Bakanlığının yayınladığı bildiride, Başkan Gueiler'in hükümetinin cesur bir hükümet olduğu ve adil bir seçim yaptığı bildirildi. ABD Dışişleri Bakanlığı Bayan Gueiler'le hükümet üyelerinin derhal serbest bırakılmasını ve sivil yönetime dönülmesini istedi.

DARBE NASIL GELİŞTİ

Darbenin perde arkasında General Garcia Mesa'nın olduğu haber veriliyor. General Garcia'nın geçtiğimiz yıl kasım ayında meydana gelen ve 17 gün dayanabilen darbenin de tezgahlayıcılarından olduğu bildiriliyor. Kasım ayında meydana gelen darbeye Bolivya halkı, Güney Amerika ülkeleri ve ABD şiddetli tepki göstermişti. Halkın direnişi sırasında 200 kişi ölmüş, 300 kişi de yaralanmıştı. Albay Natusch 17 gün sonra iktidarı sivillere devretmek zorunda kalmıştı. Geçici Devlet Başkanlığına getirilen Bayan Gueiler, hükümeti kurmuş ve haziran ayında seçimlere gidilmesi kararı almıştı.

Ne var ki, seçimlerden bir süre önce bazı subaylar seçimlerin ertelenmesini, ülkenin demokrasiye dönecek durumda olmadığını iddia ettiler. Geçici hükümet ve Kongre buna karşı direndi. ABD herhangi bir askeri darbeye tepki göstereceğini açıkladı.

Haziran seçimlerinde hiç bir adayın Başkanlık için gerekli salt çoğunluğu sağlayamaması Bolivya'da darbe olacağı yolundaki söylentileri artırmıştı.

Rallis...

(Baştarafı 3. sayfada)

lıkta bulunma izni verilemeyeceğini belirtti. Rallis, açıklamasının daha sonraki bölümünde, her hafta çok sayıda Yunan bandıralı geminin Türk limanlarına yanaştığını hatırlattı ve "Ülkenin kritik sorunlarına yeni sorunlar eklenmemesini istiyorum" dedi.

Gelişmelerle ilgili olarak Yunanistan hükümeti de bir açıklama yaptı. Atina ajansının verdiği habere göre, Yunanistan hükümetinin açıklaması şöyle:

"Bir grup sorumsuz kişinin Türk yolcu gemisi Gemlik'in, Rodos Limanına yanaşmasını engelledikleri öğrenilmiştir. Yetkililer, güvenliği sağlamak ve geminin yanaşmasını garantiye almak üzere derhal tedbir almışlardır.

"Bir hükümet yetkilisi geminin limana gelişinin uluslararası yasalara ve Türkiye ile Yunanistan arasında 1979'dan beri yürürlükte bulunan Turizm İşbirliği Anlaşmasına uygun olduğunu açıkça belirtti.

"Gemi hukukuna saygı gösterilmesi, bir denizcilik ve turizm ülkesi olan Yunanistan'ın tamamen çıkarınadır. Ayrıca önemli sayıda Yunan gemisi de düzenli olarak Türk limanlarını kullanmaktadır."

Habere göre, bir hükümet sözcüsü de, hükümetin yasaları uygulayacağını ve barışı bozmaya yönelik her girişimi bastıracağını söyledi.

CHP Gülcügil...

(Baştarafı 1. sayfada)

önlendiği öğrenildi. Mustafa Gülcigil'in hemen bu olayın ardından Londra'ya tedaviye gönderilerek, yerine Orhan Eren'in vekalete başlamasının, konuyla ilgili olduğu sanılıyor.

Bu gelişmeler karşısında, bazı AP'li milletvekillerinin, gensoru önergesinin oylandığı gün Meclise gelmemesi durumunda, Bakanın, CHP ve MSP'nin oylarıyla düşürülmesi mümkün görülüyor.

Demirel...

(Baştarafı 3. sayfada)

kümetin birtakım eleştirilerden yılgınlığa kapılmadan icraatlarını yürüttüğünü" söyledi.

MHP'nin Yozgat'taki faaliyetleri konusundaki bir soru üzerine Demirel, "Suçluyu tayin etmek benim işim değil, bana bir takım mevhum suçlular tayin ettirmeyin" karşılığını verdi.

"Memlekette kan dökülmeye devam ediyor" diyen Demirel sözlerini şöyle sürdürdü, "Bir an evvel DGM ve fevkalade hal kanunlarını çıkartmamız lazım. Ayrıca, Sıkıyönetim Komutanlarının yetkilerini genişleten tasarıyı da ele almamız lazım. Bu konularda Sayın Ecevit'le daha önce görüşmüş, ancak mutabakat sağlayamamıştım. Bu çağrıyı dün de tekrarladım. çünkü memleketteki bunca hadisenin içinden büyü ile çıkamayız."

Devlet terörü konusunda ise Demirel "Devletin demokratik otoritesinin devlet terörü ya da faşizm olarak adlandırmak fevkalade yanlıştır. Bugün vatandaş devletten şikayetçi değil, devleti arar haldedir" dedi.

Altan Öymen...

(Baştarafı 3. sayfada)

"Sayın Erbakan'ın kendisi de bu hükümetin seçim güvenliğini ortadan kaldırdığını belirtiyor. Seçim güvenliği sağlanmadan seçime gitmenin büyük sakıncalarına kendisi de işaret etmiş oluyor."

AP hükümetinin tahrip ettiği devlet mekanizmasını onaracak modelde bir hükümetin kurulması gerektiğini tekrarlayan Öymen şimdiki hükümetin işbaşında kalmasının tehlikeleri her gün bir çığ gibi büyüttüğünü söyledi.

CHP'nin geniş tabanlı bir hükümet kurulmasını istediğini söyleyen Öymen şöyle dedi: "Böyle bir hükümet TBMM içinden çıkacak, O'nun insiyatifi ile kurulacak; bu Meclisin çoğunluğunu temsil edecek bir hükümettir. AP'nin bilinen uygulamalarıyla pekçok yerde daha şimdiden yok edilmiş olan seçim güvenliğini yeniden sağlamak ancak böyle bir hükümetin kurulmasıyla, devlete ve ülkeye sahip çıkmasıyla mümkündür. Hükümet modeli denince bundan sonrasının şimdiden konuşulmasına ne olanak vardır ne de fayda vardır. Yani Başbakan kim olacak, bakanlıklarda kimler bulunacak gibi konuların konuşulması karşımızda bulunan sorunun yaşamsal önemi gözönünde tutulursa ayrıntı kalır."

Özer'in...

(Baştarafı 3. sayfada)

sinde poliste işkence görmüş ve epeyce sarsılmıştı. Rahatsızlığı artınca Partiye danışarak Tarsus'a gitmeye karar verdi. Orada kendisine daha iyi bakıp sağlamlaşacağını düşünmüştü.

Şadiye ile birlikte eşyalarını yükleyip Tarsus'a gittiler. Ancak yerleşmeleri mümkün olmadı. Çünkü Özer ciğerlerinden ameliyat olacaktı. Ameliyat bundan iki buçuk ay önce Yedikule Hastanesinde yapıldı. Birkaç gün sonra ziyaretine gittik. "Haydi Özer, kalkmanı bekliyoruz" dedik, uzun uzun sohbet ettik. O da bir an önce iyi olup kalkmayı özlüyordu. Ancak umduğumuz gibi olmadı, ameliyattan hemen sonra böbrek yetmezliği başladı. Çok sıkıntı çekti. Acılarına rağmen sağlam duruyor ve son ana kadar yaşama azmini kaybetmiyordu. Ankara'ya götürmeden önce konuştuğumuzda, "Sıkı dur Özer, daha önümüzde uzun mücadele günleri var" dediğimde gülerek başını sallamış, "tabii, tabii" demişti.

Gerçekten önümüzde uzun günler var Özerciğim. Senin idealin, bu uzun mücadele sonunda mutlaka gerçekleşecek. Sovyet saldırısını da altedeceğiz, ülkemize barışı ve birliği de getireceğiz. Sömürü ve zulmün olmadığı bir Türkiye hedefine ulaşacağız.

Malatya toprağında rahat uyu....

Mardin'de...

(Baştarafı 3. sayfada)

şındaki bir yurttaşı da ateş ederek öldürdüler. Daha sonra 06 KL 408 plakalı Belediye otobüsüne taşlı sopalı saldırıda bulunan MHP'liler, az sonra yine buradan geçen 06 KM 106 plakalı otobüsü taradılar. Otobüste bulunan Ajlan Gözen ve Osman Yeğen adındaki gençlerle 13 yaşındaki Nuri Akyol ağır yaralı olarak hastaneye kaldırıldılar.

HAMAMÖNÜ'NDEKİ ÇATIŞMA

Önceki gün saat 19.00'da Hamamönü'nde sahte solcularla MHP'liler arasında çıkan çatışmaya müdahale etmek isteyen polis ekibine her iki taraftan ateş açıldı. Saldırganlar kaçarken 2. Şube polislerinden Cemalettin Tekbıyıkoğlu yaralandı.

FERİDUN ÇELİK'TEKİ OLAYLAR

Fedidun Çelik Mahallesinde Murat Özak adında 17 yaşında bir genç, saat 22.45'te açılan bir ateşle yaralandı.

Aynı mahallede gece saat 01.45'te Türkeş'in koruma polislerinden Musa Taş ile arkadaşı Hacı Ömer Şanbaş'ın üzerine ateş açıldı. Saldırıda Hacı Ömer Sanbaş ölürken, Musa Taş ağır yaralandı. Daha sonra yapılan aramada, olayla ilgili olduğu söylenen Mehmet Önensil ve Yılmaz Ergül adında 2 kişi, 2 adet 14'lü tabanca, 4 şarjör ve 22 mermiyle yakalandılar.

DUVARA YAZI YAZANLAR

Şentepe Güventepe Mahallesinde duvara yazı yazan bir grup ile Sıkıyönetim timi arasında çatışma çıktığı bildirildi. Olay sırasında Erdoğan Akarsu üzerinde bir tabanca ve 22 mermiyle, kurşunla yaralanmış olarak yakalandı. Bu arada aynı gruptan Veyis Akyol da kaçarken düşüp yaralandı. Bu 2 kişiden başka adları açıklanmayan 2 kişi daha polisçe gözaltına alındı.

36 KOVAN VE BİR CESET

Sabaha karşı 05.00'te ise, Kayaş Çiğdemlik Mahallesinde sokakta bir gencin cesedi bulundu. Üzerinde kimlik olmayan ve etrafında 36 boş kovan bulunan gencin kimliği yapılan araştırmalar sonucunda Burhan Günyat olarak belirlendi. Boşta gezen, lise mezunu olduğu bildirilen Burhan Günyat'ın neden ve nasıl öldürüldüğü belirlenmeye çalışılıyor.

KARDEŞİ YERİNE İŞ BANKASI ŞEFİ

Dün sabah saat 08.00'de 06 SK 846 plakalı arabasıyla işe gitmekte olan İş Bankası Başkent Şubesi şeflerinden Ali Rıza Uysal 2 kişinin arabasına açtığı ateş sonucu öldü. Yapılan araştırma sonucu esas hedefin Ali Rıza Uysal olmadığı, katillerin arabada bulunan kardeşi sağ koltuktaki Zeki Uysal'ı öldürmek isterken yanlışlıkla Ali Rıza'yı öldürdükleri belirlendi. Arabada 22 kurşun deliği bulunduğu saptandı.

Ankara İncesu Mahallesinde Dedeefendi Sokakta komandoların bir evin kapısına koydukları bomba sonucunda evde büyük hasar meydana geldi. Komandolar aynı mahallede birçok evi de kurşunladılar.

AKSARAY'DA ÜÇ BAYİ DÖVÜLEREK GÖZALTINA ALINDI

İstanbul Aksaray'da dün sabah saat 06.30 sıralarında Valide Camisi önündeki gazete bayilerine gelen polisler buradaki sol içerikli yayınları topladılar ve 3 bayiyi döverek gözaltına aldılar. Çevredeki yurttaşlar polislerin herhangi bir gerekçe göstermediklerini öne sürdüler.

SİLİFKE'DE HALK BİR GENCİ BIÇAKLAYAN KOMANDOLARI KOVALADI

Silifke'nin Gökbelen Yaylasında geçtiğimiz salı günü bir gence saldıran komandoları halk kovaladı. Kahvede oturan gençlere lafla sataşan komandolar daha sonra İhsan adlı bir genci 6 yerinden bıçakladılar. Yaralı genç Silifke Devlet Hastanesinde tedavi altına alındı.

Olay üzerine halk komandoları kovaladı. Saldırıya katılanlarla Çirikçilerin oğulları Erdoğan ve Nusret ile Adana İktisadi Ticari İlimler Akedemisinde okuyan Zeki'nin kardeşi olduğu belirlendi.

Karakaş, Senato Başkan Vekili Mehmet Ünaldı, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek ve CHP'li parlamenterlerin hemen tamamı katıldı. Demirel, Erbakan ve Türkeş'in katılmadığı cenaze törenine AP ve MSP'yi parti heyetleri temsil etti. Hükümet adına ise, Devlet Bakanı Orhan Eren ve bazı bakanlar hazır bulundu.

GÜVENLİK ÖNLEMLERİ

Cenaze töreni dolayısıyla İstanbul Sıkıyönetim komutanlığının çok sıkı güvenlik önlemleri aldığı görüldü. Cenazeye katılanların sayısını kısıtlamakla başlayan önlemler sırasında, Şişli-Mecidiyeköy-Zincirlikuyu hattı üzerindeki cemselere bindirilmiş askerler dikkati çekti. Ayrıca cami avlusunda da gruplar arasına dizilmiş görevliler bulunuyordu.

Caminin çevresi, birer metre aralıklarla içerden ve dışardan kordon altına alındı, gazetecilerin dışarı çıkıp haber iletmelerine bile izin verilmedi. Bu arada cami çevresindeki binaların çatı katlarına otomatik silahlı polisler yerleştirildi.

Törene, parlamenterler, parti heyetleri dışında CHP örgütlerinden sınırlı sayıda kişi katıldı. İstanbul'daki her ilçeye 100 kişilik kontenjan tanındığını bildiren parti yetkilileri, sendika ve dernek gibi kuruluşlara da sınırlı sayıda "tören kartı" verildiğini belirttiler. Yetkililer, aslında CHP tabanında cenazeye katılma talebinin çok kuvvetli olduğunu, Sıkıyönetimin ancak, bu kadar sayıya müsaade ettiğini de söylediler.

MHP'Yİ PROTESTO

Bu arada, cenaze törenine MHP'yi temsilen de bir heyetin katılacağı şeklindeki haberler gelmesi üzerine, CHP'liler itiraz ettiler. Parti yöneticilerinin, "Devlet töreni olduğu için bizim yapacağımız bir şey yok" şeklinde konuşmalarına karşılık, ilçelerden ve başka illerden gelen CHP'liler MHP'nin katılma talebinin reddedilmesi görüşünü savundular.

Bu arada bazı gruplar, AP hükümetini hedef alan sloganlar attılar.

ASKERİ TÖREN

Cenaze namazının kılınmasından sonra, önde Köksaloğlu'nun ailesi, arkasında İstanbul Valisi, Devlet Bakanı, Meclis ve Senato Başkanları, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, parlamenterler, siyasi parti temsilcileri ve diğer katılanlar kortej oluşturarak askeri bando ile camiden Fransız Hastanesine kadar yürüdüler. Camiden çıkıldığı sırada, bir gencin polislerce kortejden alınması tepkilere yol açtı.

Saygı duruşundan sonra otobüslere binilerek Zincirlikuyu Mezarlığına gidildi. Yol boyu biriken topluluklar ve önlerindeki güvenlik tedbirleri dikkat çekti.

Bu arada Zincirlikuyu'ya gitmek üzere hareket eden bir kortej otobüsünün çevrilerek emniyete götürüldüğü bildirildi.

CHP böyle giderse

(Baştarafı 1. sayfada)

ayrı fraksiyonun damgasını taşıyan sloganlar ancak askerlerin sert uyarıları sonunda kesildi. Bu arada sukunet öneren CHP'li yöneticilere yuh çekenler bile vardı.

* * *

Sakallı bir genç omuzlara çıkarıldı ve sloganları teşvik etti. CHP yöneticileri ve birçok CHP'li parlamenter çaresizlik ve kızgınlık içinde bu manzarayı seyrediyorlardı.

Köksaloğlu'nun cenazesi yürüyüşe geçilmek üzere tam kapıda göründüğünde, çeşitli fraksiyonların sloganlarını atan grup bu defa da "Mustafa serbest bırakılsın" diye bağırmaya başladı. CHP'li milletvekillerine doğru bağırıp çağıran topluluk bazı CHP'lilerle "Mustafa'yı kurtarmaya" gittiler.

Tören başlamıştı, bando çalıyordu ve kortej saygı duruşundaydı. O sırada bir alkış koptu. Mustafa serbest bırakılmıştı. Alkış tutan grup cenazeyi unutmuştu.

Dünkü manzara CHP'nin bir parti görünümünden çıkmakta olduğunu gösteriyordu. Ne yöneticiyi dinleyen var, ne milletvekilini... Yakasına CHP rozeti takmış bazı grupçuklar, CHP'yi yiyip bitiriyor. Nereye kadar gidecek bu... Dur diyen çıkmayacak mı?

CHP'nin bir parti haline gelebilmesi Moskova'nın yönlendirdiği bu gruplara dur diyebilmesine bağlıdır. Yokse eriyip ufalanacaktır.

Törenden ayrıldıktan sonra askeri kordonun dışında kalmış bir vatandaşla karşılaştık. 50 yaşlarındaki vatandaş şöyle diyordu, "Evladım ölse bu kadar yanmazdım. Bizi törene katmadılar, kartımız yok diye.." O zaman düşündük. Gerçek CHP'liler dışarda kalmıştı. Kartlar ise başkalarının elindeydi...

Cinayetler...

(Baştarafı 1. sayfada)

bulunan 9 mm.lik bir tabancanın MHP Şişli İlçe Başkanı Ahmet Ayhan'ın karıştığı bir olayda da yer aldığı sanılıyor. Bu tabancanın CHP Milletvekili Köksaloğlu'nun öldürülmesinde de kullanıldığı yüksek bir olasılık.

Birçok cinayetin işlendiği Ortaklar Caddesinde oturan Ahmet Ayhan'ın, MHP'lilerin sürekli haraç aldığı esnaf tarafından bir şikayet mercii olarak görüldüğü ifade ediliyor. Esnaf, haraçların yüksekliğinden şikayet ettiği zaman "Ahmet Abi" diye adlandırılan bu şahsa başvuruyor. Ahmet Ayhan, bu şekildeki başvuruları çeşitli nedenlerle kabul ettiği taktirde, haraçlar azalıyor ya da hic alınmıyor.

KURTAY BİRAHANESİ

Öte yandan, MHP'lilerin Mecidiyeköy merkezinde Fıçı Birahanesi adındaki üslerinin belirlenmesinden sonra, Ortaklar Caddesindeki üsleri de açığa çıktı. Kurtay Birahanesine yuvalanan MHP'liler, buradan kimlik kontrolü, nöbet, haraç gibi faaliyetleri için seferler düzenliyorlar.

Türkiye'nin BM Temsilciliğine Coşkun Kırca atandı

ANKARA (ÖZEL)

BÜYÜKELÇİ Orhan Eralp'in emekliye ayrılmasıyla boşalan Türkiye'nin New York'taki Birleşmiş Milletler nezdindeki temsilciliğine Coşkun Kırca atandı

1960'larda CHP'nin genç beyinleri arasında yer alan, Kurucu Meclis'te ve 1961 Anayasasının hazırlanmasında önemli görevler üstlenen Coşkun Kırca daha sonra CHP içinde ortanın solu hareketine karşı çıkarak Güven Partisi içinde yer almış, ondan sonra da dışarıda büyükelçi olarak Birleşmiş Milletler Cenevre Örgütü nezdindeki temsilciliğe atanmıştı.

CHP azınlık hükümeti tarafından görevden alınan Kırca, bir dönem de AP Genel Başkanı Demirel'e danışmanlık yapmıştı. Bu arada "yeni bir Anayasa hazırlamak" hareketi içinde yer aldığı ve Anayasal programı kaleme alanlar arasında bulunduğu bildirilen Kırca'nın, Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreterliğine getirildiği ileri sürülmüş, ancak Dışişleri çevrelerinin tepki göstermesi üzerine bundan vazgeçilmişti.

«Uluslararası...

(Baştarafı 3. sayfada)

ve insan hakları ilkeleri konusundaki titizliğini koruyor. Avrupa Konseyi parlamenterleri adına Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen'e verilen uyarı mektubundan ve Uluslararası Af Örgütü raporlarından sonra, bu hafta Londra'da bir haftalık dergi tarafından yeni işkence iddiaları ortaya atıldı. Ayrıntılı bilgi için Londra'dan Mehmet Tezer bu konuda şu haberi veriyor.

"Londra'da yayınlanan haftalık siyasi New Statement dergisinde yer alan yazı 'İşkenceye göz yummak' başlığını taşıyor. Merkezi Londra'da bulunan Uluslararası Af Örgütü'nün geçen ay Türkiye'yle ilgili yayınladığı raporun, Türkiye'de tutuklulara işkence yapıldığını içerdiğini hatırlatan dergi, Uluslararası Af Kurumuna ve İstanbul Barosuna yapılan 50'yi aşkın şikayet dilekçesine ve yetkililerinde bu iddiaların soruşturulacağına ilişkin resmi açıklamalarına rağmen, işkencelerin devam ettiğini öne sürüyor. İşkence gördüğünü iddia eden tutuklu ve hükümlülerin ifadelerine kısa pasajlar halinde yer veren New Statement dergisi, işkencelerin güvenlik örgütlerinin her kademesinde uygulandığını kaydediyor. 12 Mart muhtırasından sonra Türkiye'de işkencenin kurumlaştırıldığı ve işkence yapanlardan hiç birinin bugüne dek cezalandırılmadığı görüşüne yer verilen dergide, Uluslararası Af Örgütü'nün işkence konusunda ortaya koyduğu yoğun belgelere karşın, resmi soruşturmalardan sonuç elde edilemediğini ve işkence iddialarının üzerine gidilmediğini öne sürüyor. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit'in de şimdiye dek 2 kez saldırıya uğramasına rağmen, 1974 ve 1978 yıllarında Başbakanlığa geldikten sonra kontrgerillanın işkence yaptığı iddialarına karşı hiç bir soruşturma yapmadığı ve konunun üstüne gitmediği de dergide yer alıyor. Türkiye'deki siyasi partileri ideolojilerine göre inceleyen New Statement dergisi, Başbakan Süleyman Demirel'in gerek Milliyetci Cephe hükümetleri ve gerekse şimdiki hükümet döneminde sola karşı mücadelede Milliyetçi Hareket Partisinin militanlarını teşvik ettiğini ve bugün Türkiye'de çoğunluğun değil, azınlığın sözünün geçtiğini yazıyor.

New Statement dergisinde ayrıntısı açıklanmamakla birlikte Uluslararası Af Örgütü'nün sonbaharda Türkiye'yle ilgili yoğun bir kampanyaya başlayacağı da bildiriliyor.

MHP...

(Baştarafı 3. sayfada)

bu faaliyetleri son zamanda daha da artırdı.

Bunlardan Bahattin Gören adlı bir müteahhitin işyerinde çalıştığı belirlenen MHP'lilerin Kerkük içinde bir gösteri düzenlemeye kalkışmaları üzerine, Gören'in mukavelesi feshedildi ve bu gibi olaylara karışan MHP'liler de sınır dışı edildiler.

Bunun yanı sıra, Irak hükümetinin bu tür olayları engellemek için Türkiye'den gelen iş tekliflerini geri çevirdiği öğrenildi. Son birkaç ay içinde açılan çeşitli uluslararası ihalelere katılan işadamlarının rakip firmalara oranla daha elverişli tekliflerde bulunmalarına rağmen, ihaleleri alamadıkları görüldü.

MHP'nin Kerkük'te yarattığı huzursuzluk aynı zamanda burada bu tür faaliyetlere karıştığı ileri sürülen bazı Türk asıllı kişilerin Irak hükümetince idama varan cezalara çarptırılmasına da neden oluyor.

Bu konudaki gelişmeler ise Irak-Türkiye ilişkilerini olumsuz yönde etkiledi. Irak-Türkiye ilişkilerinde ortaya çıkan bu soğuma yüzünden Irak'tan yapılan petrol sevkinin aksamaya başladığı, yakında bunun tamamen durabileceğini bildirildi.

AP hükümetiyle Irak arasındaki ilişkilerin bozulmaya başladığının bir diğer göstergesi de Irak'ta bu yıl yapılan devrimi kutlama şenliklerine sadece CHP ve MSP'den temsilcilerin çağrılması, AP ve MHP'nin heyet göndermeye davet edilmemeleridir.

cemal süreya

PAÇAL

Reklamlar

Hürriyet'in pazar günleri yayımlanan "8. Gün" adlı ekinde reklamlarla ilgili bir yazı yayımlandı. Daha çok reklam ortaklıklarının ve "Reklamcılığı Geliştirme Derneği"nin görüşlerini yansıtan bu yazıda reklam olgusunun tek yanlı olarak ele alındığı, bir çeşit "reklamın reklamı" yapıldığı görülüyor.

Sözü edilen derneğin reklam tanımı şöyle: "Reklam ne sebeptir, ne sonuç. Ekonominin çarklarının dönebilmesi için, nicelik ve nitelik itibariyle üretilmesine izin ve karar verilen ürünlerin tüketiciye mutlaka intikal etmesi gerekir. İşte reklam bu görevi en iyi bir biçimde, hem ekonominin hem de halkın hizmetinde olarak gerçekleştiren bir pazarlama aracıdır."

"Türkiye'de reklamcılığın babası ve reklamcıların hocası" sayılan Eli Acıman'ın da iki cümlesi alınmış yazıya: "Reklam bir fabrikanın tam kapasite ile çalışmasını sağlayan görünmez bir motordur"; "Reklam, satışları artırarak genel maliyetleri düşüren dinamik etkendir."

Oysa reklam üstüne artık harcıalem olmuş ve herkes tarafından benimsenmiş başka gözlemler de var. İsterseniz, "8. Gün"deki yazının eksikliğini gidermek için bunların bazılarını kısa kısa analım.

1) Reklam kavramının içinde iki öğe vardır: Ürünün tanıtılması; tüketicide alma duygusunun yaratılması. Ne var ki birinci öğe (ki ikincinin ona göre oluşması gerekir) binde bir oranda bile reklamlarda yer almamaktadır. Bir reklam cümlesinde ürünün gerçek niteliğini ortaya koyan tek bir sözcük bile bulamazsınız.

2) "Reklamcılığın babası" sayılan Eli Acıman'ın, reklamların genel maliyetleri düşürdüğü yolundaki cümlesini bir an için doğru kabul edelim. O zaman da satış fiyatlarının bir ölçüde düşmesi gerekmez mi? Hayır! Reklam gideri satış fiyatını her zaman yükselten bir öğedir. Reklamların satış fiyatına yüzde 1-10 yansıdığını herkes bilir. Yalnızca, kâr artıyor...

3) İşin tuhafı, reklam yapan firmaların ürünlerinin fiyatlarıyla birlikte reklam yapmayanlarınkiler de yükselmektedir.

4) Reklamlar halkın zekasıyla, sağduyusuyla oynamakta, onları aşağılamaktadır; bütünüyle tüketime dönük, tek boyutlu, ama bencil bir zihniyet yaratmaktadır.

5) Bir yerde sanatın yerini tutmakta, çirkin, yoz bir mizah halinde yaygınlaşma eğilimi göstermektedir. Bugün, evlerde, sokakta, yalnızca reklam spotlarına dayanan bir konuşma üslubu oluşmuştur.

6) Özellikle çocuklar reklam sözlerinin ya da görüntülerinin tuzağına düşmektedir. Büyümüş de küçülmüş, yapay bir argo içinde yetişmiş, insancıl değerler yerine, "homo ekonomiküs" itileriyle büyümüş, yarışma duygusunu kötü bir planda yaşamış kocaman bir çocuk ordusu... Bu ordunun geleceği belirsizdir.

7) Reklamların büyük iletişim organlarına da aynı rahatlıkla sıçramış olması, aileler içinde büyük sorunlar doğmasına yol açmakta, mutluluk duygusu örselenmekte; ayrıca küçük ve yoz öğelere koşullanmaktadır.

8) Reklam, satışı kolayca artırdığı için, firmalar ürünün iyileştirilmesi için çalışmamakta, reklam kampanyalarını yeğ tutmaktadırlar. Böylece rekabetin ana mekanizması ürünün kendisinden çok reklam savaşının olanaklarına göre biçimlenmektedir.

9) Reklam ortaklıklarının birdenbire bunca çoğalmasının bir nedeni de, vergi kaçırma olayına sağlanan büyük olanaklardır. Reklam kuruluşları Gelir Vergisi ve Vergi Usul yasalarındaki boşluklardan kolayca yararlanmakta, "Telif hakkı istisnası"nı sürekli olarak kötüye kullanmakta, böylece reklam veren firmaların bir kısım kazançlarını (kendileri bunlar için vergi ödemeden) kendi hesaplarına aktarabilmektedirler. Bir çeşit paravan firma çerçevesi içinde çalıştıklarından, büyük vergi kaybına yol açmaktadırlar.

10) Bugün, ülkemizde, Mafya büyük ölçüde reklamcılık işine el sokmuştur. Böylece yalnız vergi değil, haraç sorunu da işin içine girmiş bulunuyor. Reklam kuruluşlarının yöneticilerinin bir ad dökümü yapılsa, kimlerle karşılaşacağız acaba?

11) Firmaların büyük yöneticileri için öbür ortaklardan gizli bir "diş kirası" olanağı da var reklam mekanizmasında. Şöyle: Diyelim, firma bir reklam kuruluşuna 1 milyonluk reklam verdi; kuruluş bunun bir bölüğünü hemen, ya da yıl sonunda, büyük yöneticiye el altından geri vermekte, böylece büyük yönetici öbür ortakları atlatarak ayrı bir mali olanak edinmektedir.

12) Reklamların yarattığı büyük sorunlardan biri de basın özgürlüğü, düşünce özgürlüğü konusundadır. Reklam sistemi bu özgürlüğü, yöneltmekte, hatta öldürmektedir.

13) Radyo, televizyon gibi devlet iletişim organlarının reklamlara kendilerini açışları, onları belli bir sınıfın, egemen sınıfın beyin yıkama makineleri haline getirmektedir. Böylece, reklamlar, sadece sanatın değil, düşüncenin de yerini almakta, yön verici bir ideolojinin, bir avuç kişinin aygıtı haline gelmektedir.

Edebiyat dergilerinde bu ay

Yaz mevsimi yayıncılık ve kitap satışı alanlarında ölü bir mevsim olmasına rağmen, edebiyat dergileri alışılmış özverilerle çıkmaya devam ediyorlar. Gecikenler var, iki ayı bir sayıya sığdırmak zorunda kalanlar var, zamanında okuyucunun eline ulaşanlar var. Yerimizin elverdiği ölçülerle temmuz ayının bazı edebiyat dergilerine bir gözatalım.

"S. ALİ NASIL ÖLDÜ?"

Bu ayın en iddialı yazısı "Edebiyat Cephesi" dergisinde. Yalçın Küçük, 1948 yılında Bulgar sınırı yakınlarında öldürülen ünlü öykü ustamız Sabahattin Ali'nin katli olayına yeni bir iddia katıyor. Yalçın Küçük'e göre S. Ali MİT ajanı olduğu ileri sürülen Ali Ertekin tarafından öldürülmemiştir. MİT'te yapılan işkence sonucu öldüğü yolundaki görüş de yanlıştır. Sabahattin Ali, Bulgaristan'a adam kaçıran bir şebekeyi izleyen Milli Emniyet Teşkilatınca "yem" olarak kullanılmış ve sınırı geçeceği sırada, Türkiye tarafından açılan ateş sonucu vurularak ketledilmiştir. Yalçın Küçük bu iddiasına dayanaklar da getirmekte, çeşitli ipuçları sıralamaktadır.

Yalçın Küçük'ün bu yazısı "olay" yaratır mı, bunu göreceğiz. Ancak yazarın o kendine özgü üslubuyla "sansasyon" yaratma tutumunun yankı bulmaması olanaksız.

A. BEHRAMOĞLU'NUN "DESTAN"I

"Edebiyat Cephesi"nin aynı sayısında Osman Çutsay'ın da ilginç bir yazısı var. Ataol Behramoğlu'nun "Mustafa Suphi Destanı" kitabını irdeliyor yazar. Bir iki "hatır" yazısının dışında şiir eleştirmenlerinin üstünde durmaya değer görmediği bu kitabın daha çok çapsızlığı dikkatini çekmiş Osman Çutsay'ın. Ne ki, Mustafa Suphi'nin devrimci yönünü küçümseyen yazar, Behramoğlu'nun birtakım "niyet"lerle hazırladığı bu kitabın siyasal muhtevasını bir cümleyle geçmiş. Yalnızca belirsiz bir değinme, o da: "Yeşil Ordu, Çerkez Ethem üzerine de yanılgılar var", diyerek. Oysa "Destan"ın şiir dışı özelliğinin hemen yanında ciddi bir biçimde ele alınması gereken yanı Çerkez Ethem ihanetinin savunusunu yapmasıydı.

Bir nokta daha: Mustafa Kemal'in milli bağımsızlıkçı tutumuyla dalga geçen bir kitabı "Kemalist gerçekçi" saymak biraz garip bir çelişki olmuyor mu?

"HAKİMİYET SANAT"

Kayseri'de yayınlanan "Hakimiyet Sanat" dergisi temmuz sayısıyla birlikte 4 yaşını doldurdu. "Hakimiyet Sanat", dergiciliğimizin genel düzeyinden aşağı kalmadan, büyük kentlerde oluşan ortamdan kopmadan dengeli bir yayın çizgisi izliyor. Derginin bu sayısında Ahmet Ada'nın "Şiir Üstüne Notlar" başlıklı yazısından, günümüz şiirini ilgilendiren bir saptamayı aktarmak istiyoruz:

"Bugünkü şiirimize baktığımız zaman dış gerçekliğin imgesi olabilen şiir yazılıyor diyemeyiz. Bu neden böyledir? Toplumun bu alabora oluş döneminde, bu ağır ve sancılı geçiş döneminde şiir gerçek yaşamın sahici dili olamıyor. Dış gerçekliğin bütün karmaşıklığıyla şiire girdiği bir içerik atılımı göremiyoruz. Bunun yanı sıra da bir şiir patlaması sözkonusu. Genç kuşak kaba gerçekçilikle yenilikçi şiirin kesişme noktasında, kısır bir döngüde şiir üretiyor..."

"MİLLİYET SANAT"DA MEHMET AKİF ERSOY

"Milliyet Sanat" dergisinin 20 sayfası, tanınmış yazarımız Yaşar Kemal'in "Bilya" adlı uzun öyküsüne ayrılmış. Dergide Doç. Dr. Toktamış Ateş'le yapılmış bir de söyleşi var. Söyleşinin konusu "Türk Edebiyatında Siyasallaşma". Onun ardından Çetin Yetkin'in Mehmet Akif Ersoy'un şiirlerindeki iki temel eğilimi saptayıcı yazısı geliyor. Çetin Yetkin yazısına "Batıcıların sevmediği bir ozan" üst başlığını kullanmış. Mehmet Akif Ersoy'un gözlerden kaçırılan ve önyargılarla savsaklanmak istenen çok önemli iki eğilimini şiirlerinden örneklerle açıklıyor. Yazar bunları iki ara başlıkla vurgulamış: "Mehmet Akif, anti-emperyalisttir" ve "Akif, gerçekçidir, toplumdan yanadır".

Yalnız Batıcıları değil, "kendilerini ilerici sanan bazı çevreleri" de gocunduran Çetin Yetkin, edebiyatımızın bu büyük ozanını hak ettiği değerle anıyor.

İstanbul Festivali gene halktan kopuktu

8. Uluslararası İstanbul Festivali sona erdi. Burada bu yılki İstanbul Festivali'nin geçen yıllara göre daha cılız kalması gibi karşılaştırmaları bir yana bırakarak festival hakkında genel bazı yargılarda bulunmak istiyoruz.

İstanbul Festivali, 8 yıldır özellikle müzik dinletileri ile dans, halkoyunu ve tiyatro gösterileri üzerine kurulu programlar sunuyor. Ancak bu programlar öylece oluşturuluyor ki, geniş halk kitlelerinin ilgisini çekebilecek gösteriler yok denecek kadar az oluyor. İstanbul Festivali esas olarak Batı kapitalist ülkelerinin klasik ve çağdaş müzik ya da dans gösterilerini taşıyor seyircimizin karşısına. Programlarının içeriğiyle de Batı burjuva kültür ve sanatını yakından izleyen ya da buna ilgi duyan belirli bir seçkin azınlığa seslenmenin ötesine geçemiyor. Konser mevsimi boyunca İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük kentlerimizde Batı ya da Türk klasik müziği konserlerini düzenli izleyen bir avuç seyirci ile yapılan yaygın reklam kampanyası sonucu bir bölümü açık hava tiyatrolarında gerçekleştirilen festival programlarına ilgi gösteren değişik bir seyirci kesimi bu festivalin ana izleyici potansiyelini oluşturuyorlar.

Burada Batı müziğinin olumlu klasik eserlerine karşı bir tutum içinde olduğumuz sanılmasın. Belirtmek istediğimiz nokta, yalnızca 7 ayrı gösteri yerinde gerçekleştirilen İstanbul Festivalinin aslında nasıl geniş halk kitlelerinin sanat zevkini artırmaktan çok, dar bir sanatsever azınlığın gereksinimini karşılama hedefiyle hazırlandığı gerçeğidir. Festivaldeki Türk müzik sanatçı ve topluluklarının dahi Batı klasik müziği örnekleriyle seyirci karşısına çıkışı, tümüyle bu kendi halkından kopmanın, Batı sanatı hayranlığının bir sonucudur.

İstanbul Festivalinde gözlenen seçkin azınlığa seslenme çizgisi, kendisini bilet fiyatlarında da gösteriyor. Festivalin bir vakıf tarafından düzenlenmesine karşın, çoğu konser ve gösteride bilet fiyatlarının 300 liradan başlaması, festivalin nasıl dar gelirli orta sınıfa ve geniş emekçi kitlelere kapatıldığının kanıtıdır. Açık Hava Tiyatrosunda en yukardaki sıraların 100 lira olması da durumu değiştirmiyor. Bugünün yaşam koşullarında 100 lira dahi her izleyiciyi TV'si başından kaldırıp özel bir sanat gösterisi seyretmeye kolay kolay yöneltemiyor. Bu fiyat dahi 1980 Türkiyesinde bütçe sarsıcı bir rol oynayabiliyor. Kaldı ki İstanbul Festivalinin bilet fiyatları geçmiş yıllarda da yaşam koşullarına göre teşvik edici, geniş kitleleri sanata yöneltici bir nitelik taşıyor sayılamazdı. Festivalin programlarının içeriğinden bilet fiyatlarına dek her zaman burjuvaziye, küçük burjuvazinin varlıklı kesimine, rafine (incelmiş) sanat beğenisine sahip izleyicilere seslenmeyi amaçladığını görüyoruz.

İstanbul Festivali, 8 yıldır kurucuları arasında Eczacıbaşı, Koç, Profilo Holding, Akbank, Türkiye İş Bankası gibi büyük sermaye tekellerinin de bulunduğu, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı tarafından düzenlenmektedir. Ama ne ilginçtir ki, festivalde yıllardır Doğu Avrupa ülkelerinden gelen sanatçı ve toplulukların konser ve gösterileri de ağırlıklı bir yer tutuyor. Bu olgu hangi gerçeği ortaya koyuyor? Festivalde Batı burjuva kültürünün ve dünya görüşünün egemenliği göz önünde tutulursa vardığımız sonuç şudur: Halkoyunları dışında Doğu Avrupa'nın sözde sosyalist ülkelerinden gelen sanatçıların repertuvarları genellikle Batı eserlerinden oluşmakta ve ortaya belirgin bir farklılık çıkmamaktadır. Bu gerçek, ülkemiz üzerinde siyasi bir etki kurmak için her fırsattan yararlanan ve sanatı da kullanan SSCB ve yandaşı Doğu Avrupa ülkelerinin durumunu yansıtmaktadır.

Önümüzdeki yıllarda İstanbul Festivalinin halktan daha çok ilgi görmek, sanatı geniş kitlelere sevdirmek yolunda olumlu bir işlev görmesi isteniyor mu? Eğer böyle bir istek varsa yapılacak şey, toplumsal yapıları Türkiye'ye benzeyen Asya, Afrika, Latin Amerika halklarının sanatına ağırlık vermek, Batı ve Doğu Avrupa'nın klasik ve çağdaş müziğinden çok Üçüncü Dünya ülkelerinden çağrılacak ulusal dans ve müzik topluluklarını düşük bilet fiyatlarıyla halkımıza tanıtmak olmalıdır. 6 milyonluk İstanbul kentinin Uluslararası Sanat Festivalinde halk kültürü egemen olmalıdır. Halka ancak böyle hizmet edilebilir.

17.9.1979(4)

Sayılı Günler

MUZAFFER BUYRUKÇU

Hensel, "Boyalı Kuş"un gerçek dışı hayal ürünü olduğunu açıkladı

Birçok konunun özünü, ayrıntılarını allak bullak ettik, çevrelerindeki çeperleri, kıymıkları ayıkladık. Arkadaşlarımızı eleştirdik, karikatürize ettik, bazı olaylarını fıkralaştırdık, kahkahalar savurduk. Bir şişe daha... Demirtaş Ceyhun, saat üçte kalktı. Hensel, Hikmet Altınkaynak, ben üçlü bir konuşmayı sürdürdük. Hensel, Varşova'yı, Polonya edebiyatını anlatıyordu. Savaş, kıyım, direniş, yeni düzenin yaşantısı, kişisel durumların ağır bastığı hareketli, dünyaya açılan bir edebiyattı. Türk edebiyatı bilinmiyordu. Dünya gazetesinde tefrika edilen (Haftanın Sekizinci Günü'nü, Bencil'i, Küller ve Elmas'ı, Eylül'ü) okuduğumu söyledim. Haa, bir de (Boyalı Kuş) vardı. Hensel, (Boyalı Kuş)un gerçek dışı, hayal ürünü, salt Polonya toplumunu kötüleyen malzemeyle dolu olduğunu, yazarının dengesizliğini, tutarsızlığını açıkladı. Kosinski, ruh hastasının biriydi. İtiraz ettim. Belki abartıyordu, belki yetiştiği toplum tarafından horlandığı, kişiliğini zedeleyen birtakım durumlar nedeniyle öfkeliydi Kosinski ama kitabındaki çarpık, akıl almaz olaylara her toplumda raslanabilirdi. Bizde de babalarının iğfal ettiği kızların hikayeleri gazeteleri uzun zaman uğraştırmış, davaları adliyeye intikal etmişti. İşte Kosinski, bu -tek-leri devşirmişti.

Lokanta kalabalıklaşıyordu. Tanıdığım gazeteciler selam veriyor, iki satır bir şeyler söylüyorlardı. Ama kimilerini ilk kez görüyordum. Adreslerimizi, telefon numaralarımızı yazdık. İçkinin pancarlaştırdığı, hayatın, bilginin kalabalıklarını sıyırıp inceliklerini işleyerek soylulaştırdığı yüzü içtenlikli bir gülümsemeyle gerginleşmişti Hansel'in. "Geç kaldım" dedi, ellerimizi sıktı. "Hoşça kalın!"

"Yarın saat 10.00'da kapının önünde" dedim.

"Gelirim" dedi Hensel.

"Güle güle."

Sallanmadan yürüyen Hensel'in arkasından baktık. Hikmet Altınkaynak'la (Eleştiri) hakkında konuştuk. Esen Yel yaklaştı. Nazikti, saygılıydı, sessizdi. Saat 05.00'te, Basın İlan Kurumunu denetlediğini görüşmediğimiz aylar içinde bir kere daha evlendiğini öğrendiğim Cemal Süreya geldi. Böyle bir yerde karşılaşacağımızı ummadığımızdan şaşırdık. Heyecanlandık, kucaklaştık. İlhami Bekir Tez'in 55 inci sanat yılı ile 75 yaşına basması kutlanacaktı. Bilmiyordum... Şenlik vardı bu gece ama ben eğlenemiyecektim, çünkü kafam dumanlaşmıştı, dilim henüz sürçmüyordu. sözcüklerim yalpalamıyordu ya bir iki duble daha yuvarladım mı işim bitikti. Bilincim uyuşacak, unutmaların kuyularından içgüdülerimle balık avlıyacaktım. Kendimi kontrol etmeliydim.. Hikmet Altınkaynak, -abi-liğimizi her saniye vurguluyor, efendiliğini her davranışıyla belirtiyordu. Uluorta konuşmayı, boş sözleri gerilerde bırakan bir olgunluk, bir tutarlılıktaydı, düşünceleri uyarıcıydı. Esen Yel, arada bir, utanıyormuş gibi söze karışıyordu. Cemal Süreya, formunun doruğundaydı. İlginç benzetmeleri örnekleriyle kasıp kavuruyordu ortalığı, eski hayranlığımızı perçinliyordu.

İlhami Bekir Tez, biraz şişmanlamış ve irileşmiş Osman Saffet Arolat'la girince ayağa kalktık, (buyur) ettik. SEK dergisinin Şeyh'i, kıvırcık gümüşsü saçları, çizgilenmiş Ortadoğulu yüzüyle etkiliydi. Afşar Timuçin, Ahmet Köksal geldi. Saatlerce karanlıkta, karanlığın kendi ışığında çalışmış da sonra ansızın aydınlığa çıkmış gibi gözlerini kırpıştırarak bakan (dumanların sürekli tüttüğü, anafor yaptığı bir yüzü var dediğim) Afşar Timuçin, 1959 yıllarından arkadaşımdı. Eray Canberk, Ömür Candaş, Aydın Hatipoğlu, Bülent Habora'nın oluşturduğu topluluğun lideriydi. Şiir yazıyordu. Son zamanlardaki denemeleriyle, felsefe alanındaki çalışmalarıyla edebiyatçılığının yanında düşünürlüğünü de benimseten Afşar Timuçin, bir bilge ağırbaşlılığı içindeydi. Dedikleri, davranışları ölçülüydü. Zaten aşırılığa delikanlılık döneminde bile iltifat etmemişti. Eleştirilen, yıkılan, işlevlerini yitiren görüşlerin ve ilkelerin yerine koyduğu düşünceleri, ilginçti. Toplum sorunlarının girdi çıktısında, aralıklarında, çıkmazlarında bocalayan ama bir şeyler arayan insanımızın önünde uzanan doğru yolu gösteren, sarsaklığını gideren güçteydi. Ahmet Köksal, ellisini aştığı halde durmuş oturmamıştı; bir delikanlı coşkusuyla kendi içinde ve dışında boyuna zıplıyor, yakaladıklarını ya da yakalanacak öğelerin kıpırdadıkları evreni, rengiyle, değişimiyle çocuksu grafiklerle yansıtıyordu. Resimle uğraştığından bu yana şiir yazmayı bırakmış gibiydi. Osman Saffet Arolat, dikkati çeken bir durgunluktaydı, yalnız dinliyor, izliyordu.

En az elli kişi İlhami Bekir Tez'in kutlama törenine katılır hesabıyla geniş salonlu bu lokanta seçilmişti, ayrıca gazetelerle de ilan edilmişti ama sonuç sıfırdı... Bizden başka gelen giden yoktu. "Memo Emrah niye gelmedi?" dedi İlhami Bekir Tez. Cemal Süreya'nın oğlu Memo Emrah, SEK'in tek çocuk üyesiydi ve İlhami Bekir, onun yapacağı bir açış konuşmasıyla törenin başlamasını istiyordu. Ders çalışacaktı, bir de Kadıköy'den buraya gelmesi, geç saatlere kadar oturması sorundu, uyurdu. Tören yeri yanlıştı, Kadıköy'deki bir meyhaneye gidilseydi orada bulunan bütün sanatçılar gelirdi. Gene de umutluyduk, onbeş yirmi dakika sonra gürültülü bir grup paldır küldür girebilirdi içeriye. Peki, Eray Canberk, Aydın Hatipoğlu, Behzat Ay, Ercüment Uçarı, Osman Serhat neredeydi? Dediler ki: Ercüment Uçarı, evine geç kalma korkusu nedeniyle İstanbul yakasına geçemez... Behzat Ay, yola çıkmadan önce karşılaştığı doktor arkadaşlarıyla bir meyhanede kafayı çekmektedir.... Osman Serhat'ın durumu bilinmiyordu. Aydın Hatipoğlu mutlaka sözünde dururdu. Vakit erkendi. Hepsi, şu ya da bu nedene dört elle sarılabilirdi ama Eray Canberk, gökten taş yağsa, çamur, çelik, bomba yağsa, iki eli kanda olsa gelmeliydi, çünkü tören fikrini bulanlardan biriydi. İlhami Bekir, kızıyor, köpürüyordu. Bağışlamayacaktı. "Eray hakkında yanılmışım" dedi. Üzüntülüydü. Cemal Süreya vardı, Afşar Timuçin vardı, Ahmet Köksal vardı, Osman Saffet Arolat vardı, Hikmet Altınkaynak vardı, Esen Yel vardı, ben vardım ama hiç birimiz Eray Canberk değildik ve -beklenenin- boşluğunu kimse alamaz, -bekleyenin- varlığındaki fırtınayı kimse dindiremez, ruhundaki merak, kuşku, önemsenmeme karışımı tedirginlik ayaklanmasını bastıramazdı. "Bir işi çıkmıştır, belki gelir!" avutmasının karşılığını hemen yapıştırıyordu Hoca: "Bu saatten sonra gelmez." Eray'a kızmaya başlamıştım. Burda olan bitenden habersiz kimbilir hangi rahatlıklarda, hangi zevklerdeydi. İlhami Bekir'den bize bulaşan ve etkileyen sıkıntı çoğalıyordu, "Eray şöyle Eray böyle" sözleri evrilip çevriliyor, sırat köprülerinden geçiriliyordu. Kapıdan ayrılmayan yorgun, usta, genç acemi, miyop, hipermetrop, sağlam, uzun ve kısa bakışlı, milyarlarca nesneyi görmüş, gördüklerini beyin değirmenlerimize aktırmış gözlerimiz Eray Canberk'in fiziğiyle koşullandığından eşikte dikilenleri ona benzetiyor, yüreklerimiz hopluyordu. "O değilmiş, yanılmışız" diyorduk kırgınlıkla. Bu, elimizi ayağımızı bağlayan durumu sürdürürsek gece berbat bir biçimde bitecekti. Bu sefer, İlhami Bekir'in Eray'a takılan aklını tutsaklıktan kurtarmaya çabaladık. Sorular sorduk, o anın dışındaki yabancı konuları sergiledik. Övgüleri sıraladık ve İlhami Bekir'in kederini hafiflettik.

Osman Saffet Arolat, arka tarafta bir masa donattırdı.

Yerlerimizi aldık. Bu sırada Aydın Hatipoğlu sevinç taşan bir yüz ve çiçek buketiyle masamıza yönelince ansızın deliren neşe, sevgi, Eray'ın programı aksatmasından doğan soğukluğu silip süpürdü. Osman Saffet Arolat, diz çökerek, eğilerek, uzaklaşıp yakınlaşarak profilden, cepheden poz poz resmini çekti İlhami Bekir'in. Üstad pek gönendi, pek sevindi. Gazeteciler de, soyadını bilmediğim İlker de sıkışarak açtığımız yerlere ilişdiler. İlker, sanki masadakiler sağırmış gibi bağıra bağıra konuşuyordu. Beni çok seviyordu. Yazılarımın şaşmaz izleyicisiydi.

İlkin 75 yaşına basması onuruna kaldırdık. Alkışladık. Elini sıktık. Başbakan Bülent Ecevit'in telgrafını postacı uzatıp Osman Saffet Arolat okuyunca avuçlarımız alkıştan kızardı. İlhami Bekir, bu kadir bilirlikten çok duygulandı, kendini tutamayarak ağladı. Öyle ya, yazarların, sanatçıların yüzlercesinden ses seda çıkmazken Başbakan Bülent Ecevit, onca devlet işinin arasında İlhami Bekir'i anımsamıştı. Bardaklarımızı zarif şair Ecevit için tokuşturduk. İlhami Bekir, Libya'nın Trablusgarp kentinden başlayan, öksüzler yurdundan, çeşitli yörelerdeki öğretmenlik yaşantısından aldığı kesitlerle şairlik serüveninin özetini yaptı (Altın Destan Mustafa Kemal Atatürk) kitabındaki şiirlerden ve

Ölüm bir kerre çalacak kapımızı;
Hayatın öncesi sonrası yalan;
Kalçası, göğsü ve altın başıyla
Ne güzeldir ayakta duran insan!

dizelerini okudu.

Hikmet Altınkaynak gitti.

—DEVAM EDECEK—

Çukurova Sanat Tiyatrosunun sahnelediği oyunlardan "Merhaba"dan bir görüntü.

Çukurova Sanat Tiyatrosu Mersin Festivalinde kendilerine de yer verilmesini istedi

Çukurova bölgesinin en güçlü amatör tiyatro topluluğu olan Çukurova Sanat Tiyatrosu, bir yandan yeni mevsime hazırlanırken öte yandan da Mersin Moda ve Tekstil Festivalinde kendilerine yer verilmemesini kınıyor. Sanat Yönetmeni Ali Pehlivan "Bugüne kadar Mersin Belediye Başkanı Kaya Mutlu'nun yörenin tiyatro ve sanat çevrelerine el atmadığını, buna karşılık İstanbul'dan sanatçı ve tiyatro getirme yolunu tuttuklarını," belirterek Mersin ve Çukurova'nın kendi öz tiyatrosu olan Çukurova Sanat Tiyatrosuna da festivalde yer verilmesini ve bu amatör tiyatronun da kendi eserlerini sahnelemelerine olanak tanınmasını istedi.

Çukurova Sanat Tiyatrosu Sanat Yönetmeni Ali Pehlivan "Biz Mersin çocuklarının da Mersin Festivalinde yer almasını istiyoruz" dedi ve gelecek mevsimin ilk oyununun ağustos ayı içinde yapılacak olan toplantıda saptanacağını söyledi.

Aydınlık
Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ Kuruluş yılı 1921
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

Genelkurmay, Hitler'i maceracı görüyordu, ama Hitler'i devirirsek Almanya ezilir diye endişeleniyorlardı. Hitler'i devirmediler, ama böylece Almanya'nın çok daha kötü ezilmesine ve bölünmesine yol açtılar...

"Alman devletinin bekası" fikri, kurmayları Hitler'e teslim etti

• Hitler Alman Genelkurmayının Prusya milliyetçiliğinden miras fikirlerini alabildiğine istismar etti. Sonunda Alman Genelkurmayı tasfiye edilmiş ve Hitler'in direktiflerini harfiyen uygulayan Hitler kurmayı haline dönüşmüştü. Bu durum savaşın kaderinin değiştiği ve Almanların ilk yenilgiyi tattıkları Stalingrad Savaşına kadar sürdü.

HİTLER 5 Kasım 1937'de hedefinin Avusturya ve Çekoslovakya'yı takriben 1943-45 yıllarında aynı anda işgal etmek olduğunu açıklamıştı. Ancak Fransa, bir iç karışıklık ya da başka bir ülkeye girişeceği bir savaş yüzünden zayıf düşerse, söz konusu işgalin tarihi öne alınabilirdi. Bu nedenle Hitler İspanya İç Savaşında Franko'ya ancak savaşın uzayarak sürmesini sağlayacak kadar yardım edilmesini istiyordu. İspanya İç Savaşının uzaması, Akdeniz'de gerginliği sürekli kılacak, belki İngiltere ve Fransa'nın İtalya ile savaşa girmelerine yol açabilecekti. (4)

Batı demokrasilerinin teslimiyetçiliği yüzünden işler Hitler'in umduğundan da daha iyi gidince ve Avusturya'da Nazilerin iç kargaşalık taktikleri durumu olgunlaştırınca. Alman orduları Hitler'in öngördüğünden en az beş yıl önce 12 Mart 1938'de Avusturya sınırını geçtiler. Kara Kuvvetleri Komutanı Brauchitsch harekatın başlayacağını haber alınca çok tehlikeli bulduğu bu istilayı durdurmaya çalıştı, ancak hiç bir başarı elde edemedi.

HİTLER Avusturya'nın ilhakının tamamlanmasından sonra Berlin'e döner dönmez 21 Nisan 1938'de Çekoslovakya'nın istilası hazırlıkları konusunda bilgi istedi.

Yeşil Durum Harekatı

HİTLER'in Genelkurmay Başkanlığını etkisizleştirmek için yarattığı paralel kuruluşlardan en önemlisi olan OKW'nin (Oberkommando Wehrmacht: Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı) önde gelen kadrolarından Keitel ile Jodl, "Yeşil Durum" kod adıyla anılan Çekoslovakya harekatı "direktif"ini mayıs sonunda Hitler'in imzasına sundular.

"Yakın gelecekte Çekoslovakya'yı askeri eylem yoluyla ezip geçmeye kesinlikle kararlıyım" cümlesiyle başlayan bu Führer talimatı Kara Kuvvetlerinde büyük karışıklıklara neden oldu, çünkü Kara Kuvvetleri Komutanı Brauchitsch ile Genelkurmay Başkanı Ludwig Beck, bu gelişmeden bütünüyle habersizdiler.

General Beck, Brauchitsh'e 7 Mayıs 1938'de sunduğu bir memorandumda *"Çekoslovakya sorununun bu yıl İngiltere ve Fransa'nın müdahalesi olmaksızın askeri araçlarla çözülmesi umutlarının hiç bir temeli yoktur'* demişti(1)

Hitler'in sözü edilen mayıs sonu talimatından sonra Beck, bu talimatın içerdiği planları eleştiren üç memorandum daha kaleme aldı. Bunlardan 16 Temmuz tarihli sonuncusunda Beck, Brauchitsch'den, "bütün generallerin başına geçerek Hitler'e karşı mücadele etmesini istiyordu.

Gizli tutulan istifa

BRAUCHITSCH bu memorandumu ağustos başındaki bir özel toplantıda önde gelen komutanlara okudu, ancak bir fikir birliği sağlayamadı. Olayı öğrenen Hitler mücadeleyi kendisi su yüzüne çıkardı ve 10 Ağustosta bütün önemli birliklerin kurmay başkanlarıyla yaptığı bir diğer toplantıda, muhaliflerinin üzerine üzerine gitti.

Toplantıdan sonra Beck ile görüşmeyi reddetti ve Beck bundan üç gün sonra Genelkurmay Başkanlığından istifaya zorlandı. Ancak istifa, Hitler'in talebi üzerine "dış siyaset açısından" (yani İngiltere ile Fransa'yı iç çatlaklardan haberdar edip onları yüreklendirmesin diye(!) gizli tutuldu.(2)

Derken İngiltere ile Fransa 1938 Münih Konferansında Hitler'e teslim oldular ve Alman orduları hiç savaşmaksızın önce Südetler bölgesine, sonra 1939 Martında Bohemya ile Morovya'ya girdiler.

Bu diplomatik başarı, Hitler ile Genelkurmay arasındaki çelişmeleri küllendirdi ve Beck'in yerini almış olan General Franz Halder'i, Hitler'i tutuklayıp yargılamak yolundaki niyetlerinden alelacele vazgeçmeye zorladı(3)

"Hayat alanını Doğu'ya doğru genişletmek"

1939 Nisanında OKW'den Keitel, Polanya'nın 1 Eylül 1939'dan itibaren herhangi bir tarihte işgal edilmesi için gerekli planların hazırlanmasını emretti. Hitler'e göre Polonya meselesi *"Hiç de bir Danzig anlaşmazlığı meselesi değil, hayat alanımızı Doğuya doğru genişletmek meselesi" idi*(4)

Varlimont ve Von Lossberg gibi bazı yüksek rütbeli komutanlar, Almanya'nın İtalya ve Japonya ile kurduğu ittifakların, İngiltere ve Fransa'nın, Polonya'yı sonuna kadar desteklemesini önleyecek kadar güçlü olmadığı kanısındaydılar. Hitler buna karşı da cüretkar planlar yapıyor ve Batılı ülkelerin savaşa girmeleri halinde Hollanda ile Belçika'nın "yıldırım hızıyla" istila edilmesi, önce Fransa'nın çökertilmesi ve İngiltere'nin yalnız bırakılması gerektiğini söylüyordu.(5)

Esasen bu noktada Genelkurmay içinde de fazla tereddüt kalmamıştı. Von Manstein'ın savaştan sonra söylediği gibi, o kadar çok şey İngiltere ve Fransa ile savaşmaya mecbur kalmaksızın elde edilebilmişti ki, Hitler "yanılmaz bir sezgiye sahip gibi görünüyordu". "Kendi kendimize, 'bu sefer durum neden farklı olsun ki?' diye soruyorduk.(6)

22 Ağustos 1939'da yapılan bir toplantıda, Hitler'in, Rusya'nın Almanya ile bir saldırmazlık paktı imzalamaya hazır olduğunu açıklaması, doludizgin taarruz ve yayılma siyasetinin konumunu daha da kuvvetlendirdi. Alman generallerinin ihtiyatlılarından biri olan ve Hitler taraftarı sayılmayan Von [illegible] bile Hitler'in bir seçilmiş [illegible] da[illegible] tecrit etmedeki başarısı karşısında: Polonya'nın [illegible] 1938'de Südetlerde olduğu gibi bir çiçek savaşı olacağı" umudunu dile getiriyordu. (7)

[illegible]lenenin tersi oluyor

POLONYA'nın istilası bütün bu beklentilerin tersine, İngiltere ile Fransa'nın Almanya'ya savaş açmalarına yol açtı. Ancak bu savaş ilanı Polonya'nın çiğnenip geçmesini hiç etkilemedi, çünkü Batılı ülkeler Batı cephesindeki kuvvetlerini Almanya'nın üzerine sürmediler.

Hitler'in sadık adamlarından General Jodl, Nazilerin Ribbentrop-Molotov Paktına olduğu kadar İngiltere ile Fransa'nın bu çekingenliğine de neler borçlu olduklarını, savaş sonrasındaki Nürnberg duruşmalarında şu sözlerle dile getiriyordu:*"Eğer daha 1939 yılında bozguna uğramamışsak bunun nedeni, Polonya ile savaş sırasında Batıdaki 23 Alman tümeni karşısında bulunan 110 Fransız ve İngiliz tümeninin tamamen hareketsiz kalmış olmasıdır."*

Hitler'e karşı darbe

POLONYA harekatının başarısına rağmen, harekat sırasında (Hitler'in Genelkurmaya rakip olarak kurduğu) çeşitli kumanda mekanizmaları arasında ortaya çıkan aksaklıklar ve sonuçta İngiltere ile Fransa'nın Almanya'ya savaş açmalarının önlenememiş bulunması, Alman Genelkurmayı içinde Hitler'e tepkinin yeniden alevlenmesine yol açtı.

Genelkurmay Başkanı Halder, Kara Kuvvetleri Komutanı Brauchitsch ile birlikte, "Hitler'e karşı birleşik bir mücadele" yürütme sorununu görüşmeye başladı. Ancak Brauchitsch, kendisinin mevkiini kaybetmesi halinde Kara Kuvvetleri Komutanlığına inanmış bir Nazi olan Von Reichenau'nun getirileceğini düşünerek ayak sürüyordu.

Derken Hitler'in Fransa'ya 1940 baharını beklemeden kışın saldırmayı düşündüğünün öğrenilmesi, işleri büsbütün kızıştırdı. Kara Kuvvetleri Komutanlığında Yarbay Groscurth, eski Genelkurmay Başkanı Beck tarafından kaleme alınan (ve okuyanlardan bazılarında "Bunu yazanı yakında temerküz kampına yollarlar" türünden tepkiler uyandıran) bir dizi imzasız memorandumu yüksek rütbeli subaylar arasında dolaştırıyor, Brauchitsch ve Halder'i bunalımı aşmanın tek yolunun Hitler'e karşı bir komplo tezgahlamak olduğuna ikna etmeye uğraşıyordu.

Hitler'in Genelkurmay Başkanı Keitel Nurnberg'de yargılanırken...

• Hitler'in Çekoslovakya'yı işgal hazırlıkları içinde olduğundan Genelkurmay Başkanı Beck'in haberi bile yoktu. Hitler bütün savaş planlarını kendine bağlı olarak kurduğu kendi kurmayları ve OKW ile hallediyordu.

Silah ateşlenmiyor

GROSCURTH'un kendisi, içinde General von Witzleben'in, General Oster'in, Alman karşı-casusluk örgütü Abwehr'in şefi Amiral Canaris'in, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Baron Von Weizsacker'in de bulunduğu bir Nazi aleyhtarı subaylar çevresine mensuptu ve bizzat bu çevre tarafından kuvvet toplamak amacıyla Kara Kuvvetleri Komutanlığına tayin ettirilmişti.

1939 Ekiminde Groscurth'un propagandası Genelkurmay Başkanı üzerinde etkili olmaya başladı ve Halder bizzat Genelkurmay bünyesinde, Hitler'e karşı bir darbe yapmak amacıyla Stülpnagel, Wagner, Fellgiebel ve Etzdorf gibi yüksek rütbeli subaylardan oluşan bir planlama grubu kurdurdu. Keza bizzat Halder'in Groscurth'a söylediğine göre, Genelkurmay Başkanı haftalardır Hitler'in karargahına giderken onu vurmak amacıyla yanında bir tabanca götürüyor, fakat bir türlü bu silahı kullanmaya cesaret edemiyordu.

Bununla beraber Halder ve Brauchitsch, ordunun Hitler'i devirmesi halinde İngiltere ve Fransa'nın bundan yararlanıp Almanya'yı toptan ezeceklerinden endişe ediyorlardı. Alman devletinin bekası onlar için bir ideal mertebesindeydi ve bu noktada yakalarını o devleti ele geçirip kendisini özdeşleştirmiş bulunan Hitler'e kaptırıyorlardı.

Hitler'in kaderinin çizildiği Stalingrad'a kadar

HALDER giderek Groscurth'un kendisini fazla sıkıştırdığını düşünür oldu. Bu arada Brauchitsch'in, Hitler'i bir kış saldırısından vazgeçirmek için yaptığı son girişim Führeri son derece öfkelendirip "Zossen ruhu amansızca ezilecektir"(8) diye bağırtınca, bu sözleri duyan Halder darbe hazırlıklarının açığa çıktığını sanıp büyük bir paniğe kapıldı ve gerisin geri, bütün belgeleri tahrip etmeye koştu. Groscurth ise, Kara Kuvvetleri Komutanı ile kendisi arasındaki "anlayış yokluğu" nedeniyle 1 Şubat 1940'ta bir tabur komutanlığına atandı. Von Manstein'ın parlak bir bahar saldırısı planı hazırlayıp bunu Hitler'e kabul ettirmesi, sonra da bu planın 1940 Mayıs ve haziranında Fransa'ya karşı başarıyla uygulanması ise, Nazi aleyhtarı kurmay subayların çabalarını uzun bir süre için tamamen etkisiz kıldı. 1939-1941 yıllarında ordunun hemen bütün yüksek kademeleri, tarihi taarruzunu sürdüren faşist klik etrafında toplanmış, bu kliğin savaş emirlerini canla başla yerine getirir olmuşlardı.

• Genelkurmay Başkanı, Hitler'in karargahına giderken her seferinde bir tabanca ile gidiyordu, ama bir türlü ateşleyemiyordu. Elini ayağını bağlayan düşünce "Almanya'nın bekası" idi.

Stalingrad muharebesi savaşın akışını değiştirip Hitler'in son tahlilde yenilgiye mahkum olduklarını gösterinceye kadar....

BİTTİ

(1) Barry Leach, German General Staff, s. 65
(2) A.g.e. s. 69,
(3) a.g.e., s.73
(4, 5, 6, 7,) a.g.e. s.74
(8) Bu arada Alman Genelkurmayı Zossen'e taşınmış bulunuyordu.

Hitler'e karşı girişilen temmuz suikastinde patlayan bombadan sonra Hitler'in oturduğu salonun görünüşü...

BİR DİKTATÖRLÜĞÜN PERDE ARKASI

Hitler'e karşı başarısız darbe harekatından sonra intihar eden Beck (solda)

Hitler'in salonuna bomba yerleştiren ve daha sonra kurşuna dizilen Stauffenberg (sağda)

Hitler'e karşı temmuz komplosu

NAZİ Almanya'sında Hitler'e karşı 20 Temmuz 1944 sabahı girişilen başarısız suikast Alman Genelkurmayı için öldürücü darbe olurken, bir anlamda o anda ölmekten kurtulsa bile Hitler'in sonunun geldiğinin de haberini veriyordu.

SOVYET orduları Rastenburg'un 50 kilometre yakınındaydı. Hitler'in karargahında önemli bir toplantı vardı. General Fromm'un emir subaylığına atanan Stauffenberg çantası ile salona girdi. Fel Mareşal Krietel kendisini Hitler'e takdim etti. Stauffenberg elindeki çantayı Hitler'e yakın bir yerde masanın altına sessizce bıraktı. Biraz sonra izin isteyerek salondan çıktı. Bomba patladı. Ama Hitler kurtulmuştu. Böylece Stauffenberg sonunda kendisini ölüme götürecek başarısızlığı yaşarken, Almanya da elindeki son fırsatı kaçırıyordu.

HİTLER'in görünüşte kurduğu disipline karşılık alttan alta derin çelişmeler yaşanıyordu. Başından beri Hitler'e karşı gerek Genelkurmay, gerekse politikacılar arasında muhalefet yapanlar vardı. Ancak ilk yıllarda Hitler'in kazandığı başarılar, kendisine muhalif olanları da bir bir temizlemesine yardımcı oldu. Siyasi parti mensupları için iş daha kolaydı. Ama yılların Alman Genelkurmayını tasfiye etmek öyle kolay değildi. Alman Genelkurmayını oluşturan subaylar daha 1941'den itibaren Hitler'i devirmeyi planlıyorlardı. İlk teşebbüs de bu yıl içinde olduğu. 4 Ağustos 1941'de Borisov'da Merkez Grubu ordusunun komutanı Feld Mareşal von Bock ve subayları Hitler'i tutuklamaya hazırlanıyorlardı. Ancak Hitler öyle tertibatlarla karargaha geliyordu ki, tutuklama teşebbüsü sonuçsuz kalıyordu. 13 Mart 1943'de Hitler'in Smolensk'e giden uçağına bomba yerleştirildi, ancak bombalar patlamadı. 21 Mart 1943'de Orgeneral Von Tresckow Hitler'i öldürmek için yeni bir suikast düzenledi. Bu da başarısız kaldı. Kasım 1943'de Hitler Alman ordusu için yeni kaput modellerini görmeye hazırlanırken kendisine yeni bir suikastın düzenlendiğinden haberi yoktu. Karşısına çıkacak genç subay manken kaputunun bütün ceplerinde bomba taşıyacaktı ve kendisiyle birlikte Hitler'i de havaya uçuracaktı. Hitler programı bozunca bu teşebbüs de gerçekleşmedi. Bundan sonra ise son suikast girişimi yukarda anlattığımız Stauffenberg'in başarısız bombası oldu.

BAŞARISIZ 20 Temmuz darbesi Alman Genelkurmayının sonu oldu. Karl von Clausewitz'den bu yana Almanya'nın en büyük askeri kuramcısı diye tanıtılan Beck intihar etti. Stauffenberg hemen kurşuna dizildi. Aralarında Feld Maraşal von Witzleben'in de bulunduğu çok sayıda kurmay yargılandı ve kurşuna dizildi. İlk günlerden beri Nazilere karşı olan ihtiyar Witzleben Hitler'i yokedebilse Alman ordularına başkomutan olacaktı. Ancak tutuklandıktan sonra mahkemede Hitler'in hakimlerinin şu sözlerine muhatap oluyordu: "Seni ahlaksız ihtiyar seni. Neden durmadan pantolonunu karıştırıyorsun"... İhtiyar kurmayın pantolon kemeri alınmıştı, bu yüzden sık sık pontolonunu çekmek zorunda kalıyordu.

HİTLER'in büyük imparatorluğu ve faşizm işte görünüşteki debdebesine karşılık işte böyle büyük iç çekişmelere sahne oluyordu. Hitler sonunda Genelkurmayın ihtiyarlarını altediyordu. Ama kendisini bekleyen sona da hızla yaklaşıyordu. Genelkurmayın ihtiyarları ise çok daha önceleri Hitler'i engellememenin cezasını hem kendilerine, hem de bütün dünyaya çektiriyorlardı.

Hitler'e karşı olan ve giriştikleri darbe başarılı olsa Alman orduları Başkomutanlığına getirilecek Witzleben Hitler'in mahkemesinde... Hakim pantolon kemeri alındığı için sık sık pantolonunu çekmek zorunda kalan ihtiyar kurmaya "Seni ahlaksız ihtiyar seni, neden durmadan pantolonunu karıştırıyorsun" diyordu.

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

Televizyonda "İttihat ve Terakki" dizisi hazırlanıyor

Ankara Televizyonu "İttihat ve Terakki" adlı dizi programın hazırlık çalışmalarına başladı. Dizinin yapımcılığını Kültür Şubesinden Nursel Ergün, yönetmenliğini ise Ziya Öztan yapıyor.

Yakın tarihimizin en ilginç siyasal hareketi olan İttihat ve Terakki Derneğinin kuruluşu, imparatorluk içindeki etkinliği ve 1. Dünya Savaşı yenilgisi ile birlikte yokoluşunu konu alan dizi, dört bölüm olarak hazırlanıyor.

Dizinin yönetmeni Ziya Öztan programın hazırlanması ile ilgili olarak şunları söyledi: "Diziyi dört bölüm olarak hazırlıyoruz. Her bölüm içinde önemli tarihsel olayları dramatize olarak canlandırmaya çalışacağız. Örneğin ilk Jön Türk Kongresi, Bağdat Demiryolu imtiyazının verilişi vs. Bu dramatize bölümleri gerçek belgeler, o dönemin yayınlanmamış fotoğrafları ve bugüne dek yakın tarihimize ait hiç yayınlanmamış filmleri iç içe kurgulamaya çalışacağız" dedi.

Dramatize bölümlerle, tarihi belgeler arasındaki bağlantılar oyuncu, sunucu kişiliği içinde tiyatro sanatçısı Erol Keskin tarafından yapılacağını belirten Öztan, dramatize bölümlerin dönemle ilişkili olan gerçek mekanlarından çekileceğini sözlerine ekledi.

18.32 TV FİLMİ

BBC yapımı sirk filmi

PUNC İLE JODY

Yönetmenliğini Barry Shear'ın yaptığı yapım yılı 1974, oyun süresi 74 dakikalık bir BBC yapımı film. Glen Ford'un başrolde oynadığı filmde çocuklarını annesiz büyütmek zorunda kalan babaların dramı anlatılıyor. Konusunun sirkte geçtiği filmde baba (Glen Ford) palyaço rolünde.

Çok şey beklemeden, özellikle çocuklar için bir sirk filmi olarak izlenebilir.

Hz. Ömer'i Cüneyt Gökçer canlandırıyor.

22.25 TV'DE TÜRK SİNEMASI

Hz.Ömer' in Adaleti

Ramazan nedeniyle TV'de Türk Sinemasında her cumartesi ekrana tarihi ve dini konulu filmler gelecek.

İlk izleyeceğimiz film "Hz. Ömer'in Adaleti. Yönetmenliğini Osman F. Seden'in yaptığı başlıca rollerini Cüneyt Gökçer, Ünsal Emre, Fatma Girik, Ahu Tuğbağ, Reha Yurdakul, Atıf Kaptan, Feridun Çölgeçen ve Güzin Özipek'in oynadıkları 1973 yapımı filmde Hz. Ebubekir'den sonra halife olan Hz. Ömer'in başkanlığındaki müslümanların İslamın yayılması için verdikleri mücadeleler, İslamiyeti kabul edenlerin çektikleri cefalar ve Hz. Ömer'in adaleti çeşitli yönleriyle işlenecek.

Televizyonda Bugün

17.00 HABERLER

17.15 VİKİNGLER

Sürekli film bugün sona erecek.

17.40 GENÇ KAYAKÇI

Genç kayakçıların bulunduğu yere bir turist grubu gelir.

18.05 JETGİLLER

Dizinin bu bölümünde "George Maça Gidiyor"

18.32 TELEVİZYON FİLMİ

BBC Televizyonunun yaptığı "PUNC VE JODY" adlı film gösterilecek

19.45 İFTARA DOĞRU

Ankara İftar vaktine göre ezan ve iftar duası okunacak

20.30 HABERLER

21.20 EĞLENCE

İzmir Televizyonunun hazırladığı bir eğlence programı ekrana gelecek.

22.25 TV' DE TÜRK SİNEMASI

HAZRETİ ÖMER'İN ADALETİ

23.35 HABERLER